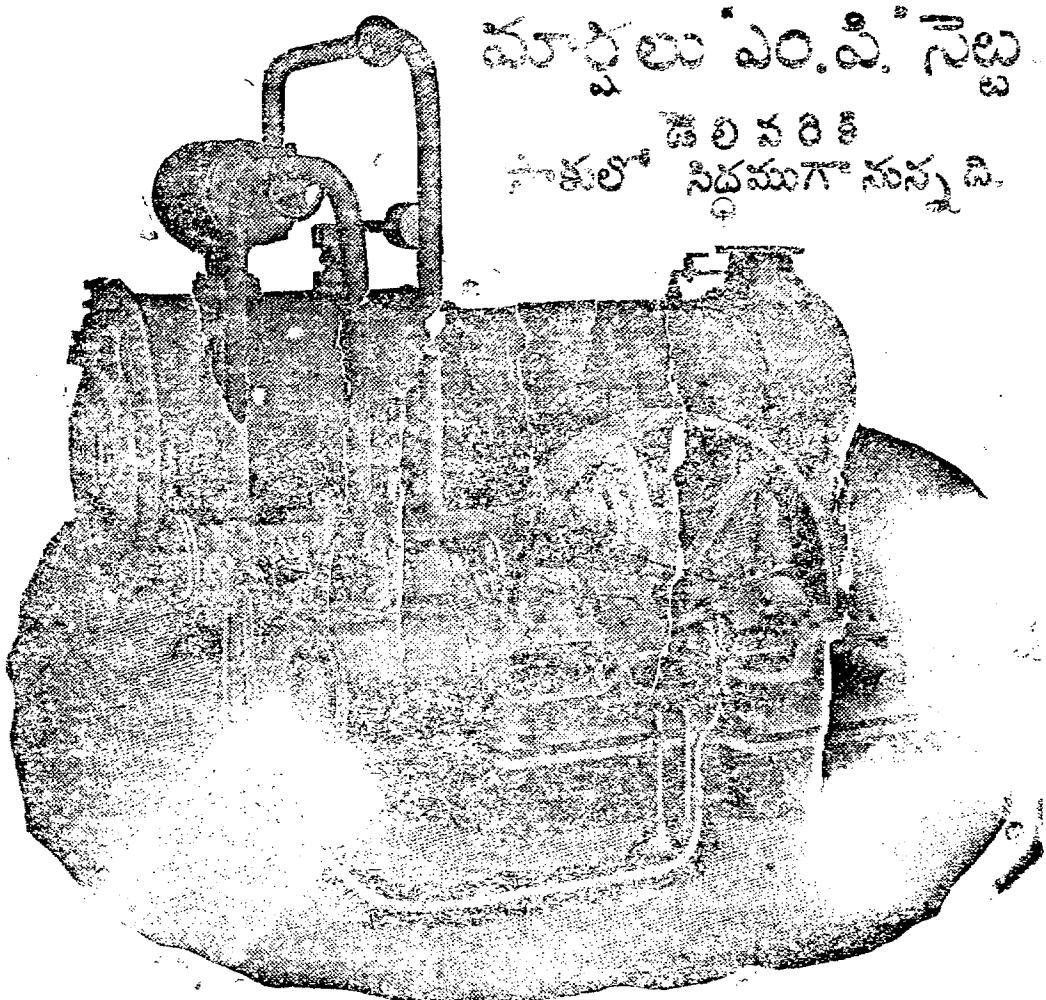

310210 వ్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 3. } ద్వైతము 1921 వ సం. సెప్టెంబరు నెల 27 తేది మంగళవారం } No. 147.
 పేజీ ౧౪౭ } ద్వైతము ౧౪౭ }
 ద్వైతము ౧౪౭ } ద్వైతము ౧౪౭ }

మార్బలు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 డెలివరీకి
 సాకులో సిద్ధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వైపింగు
 మొదలగువాటిలో పయిన ఉంచునది మార్బలు 'ఎం. పి.' మార్టి నెట్టు
 ముగ్గు విద్యుదుము ధరలకు ఇతర విద్యుదుములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లింపుకొనవలెను. 1808

మార్బలు సనదు డి. (ఇండియా) లిమిటెడ్

కాశ్మీర్, బెనారస్, కలకత్తా.

నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర వీధిమైన నొప్పులను కూడా
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 నంత మాత్రమున నయమగును.
 సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

కూహినిలైలము

సీసా 1-3 0-12-0

తామరలైలము

కబ్బి 1-3 0-3-0

నందనాది

కబ్బి 1-3 0-2-0

అమృతాంజనము

బాంబాయి - మదరాసు.

వనావధినగస్పరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుభ్రతను పోగొట్టు
 యందు పేర్చుక గాంచినది. ధర 1-12-0
 ఇండియా సిలోక్ నందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు
 ప్రతిఫలముగా పంపబడును. (2978)

విల్లానము పి. డి. సామర్.

నెం 146 ఫస్ట్ ఫాజీ బాంబాయి.

ఇదే మంచినమయము

సీమకమలాల పుష్పరాగములకెంపుల బం
 గారునగులను వెల సరసముగాను పని సుధ
 ముగాను దొరుకును. ఒకసారి కొనిచూడండి.
 కోటా మునిరత్నం శెట్టి అందు సన్న,
 8018 217, వైశాలకారు - మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు

210

తత్తుణ్ మే

వ్రాసిన తపాలా ఖర్చులు కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు
 ఒక ప్రతి "కామ కాస్తము" పంపెదము.

స్వరకమున!

వైద్యశాస్త్రి, నడిశంకర్ నోవిందజీ,

ఆరంభింపగా యావధాలయము, 26, బ్రాడేజ్, మదరాసు.

టాల్ స్టాయి జీవితము

సి కేవరావుగారు వ్రాసినది.

III

గ్రాంథములు ప్రస్తుతపు సాంఘిక ప్రతిష్ఠాపనకు వ్యతిరేకములు. తొలిసారి, వాటిని అన్వేషించరాదని యేల ప్రభుత్వమునారు యుత్తరపు చేయరాదు? .... నేను బోధించుచున్నాను! ప్రజల నందరిని సన్మార్గమున ప్రవర్తింపజేసి దేవుని యాజ్ఞల నుల్లంఘింపరాదని జీవహింస చేయరాదని జారత్వము మానవలెనని పట్టు పెట్టుకొనరాదని మనుజులు భగవద్గ్రంథముల నలెనని భగవద్గ్రంథముల మనదైతమునకు తెచ్చుట ఈ బోధలలో తప్పింది. అనుకొనిన గ్రంథములయందెచ్చటను, నిజముగా యీ ప్రభుత్వమువారు గావించుచున్న దుష్కార్యములుగాని, ప్రాచీనత్వముగాని, నీచత్వముగాని, మనుష్య నాత్మకు గావించబడుచున్న హింసగాని తెలియజేసి యుండలేదు. కాని మనదేశమునకు వాటిల్లిన విషమస్థితి నిష్పక్షపాతమున విధింపబడిన కఠినతయే సుస్థైర్యవంతమైన చింతనలకు వచ్చుచున్నది. మనదేశమునకు ప్రజల కల్లనకు తెలియజేయుటగాను యీయుత్తరము నేను ప్రకటించుచున్నాను.

ఈ లేఖ ప్రకటించినందుకు గాను "స్టోవో" యను పాత్రాక్షత్రికకు రూ. 8000 ల జరిమానా విధింపబడినది.

చరమ దశ

టాల్స్టాయికి వార్ధకము వచ్చినకొలదిని మనస్సునంతా ముగించుకొనుచుండెను. తన భార్యయొక్క శృంగారచేష్ట లాతనికి తుఱిమకలుగ జేసెను. కాని యామెను విస్మరించుట కారకు నగుటకు ఎందుకన, నాతడెహింసా ప్రతుడు గదా? అందుచే, తుట్టుకుండు కాలము నుండియు చుట్టబట్టెనను పోయి శారీరముగా కాలముగడప నిశ్చయించుకొనెను. ఒక రేయి అతడు తనను మ్మితు నొకని వెంట నిడుకొని ప్రయాణ మాయెను. సాపము! 82 సంవత్సరముల ముదుసలి చలిబాధతోర్వ లేకపోయెను. మార్గమున నొక గ్రామమున తనను మ్మితునియింట బసచేసెను. అయింట నే 20 నవంబరు 1910 సం॥లో టాల్స్టాయి కాలభర్తము నొందెను. పితృవాత్సల్యముతో జూచుచున్న కాలా లాతని కిరీరమును కొంపోయి యాతని జమీదారీ యందు సమాధి జేసిరి. అతను మరణమునందే బహిష్కరింపబడుటచే మతాచార్యులు కర్మనిధుల చేయనీయలేదు. బ్రతికియుండగా నాతని జూచి గజగజ వణకిన ప్రభుత్వమువారు తనను యాతని యంత్య క్రియల జూచుటకు నుద్యమింప జనులను వేలకొలదిగ సమాజేషు ను కారాదని యాటంకపరచిరి. అతను చనిపోయినను యాతని గ్రంథముల ప్రకటించవల దని యుత్తరపుల విధించిరి. కాని యుత్తరపుల ఫలిత మేమి? టాల్స్టాయియొక్క ప్రతిభనన్నెక్కెను. అతని నామము తారకమంత్రి యాయెను. సమాధి పుణ్యక్షేత్రముగ మారెను. అతను సుంకల్పించి, బోధించిన స్వేచ్ఛ వే బోధకరణము. ప్రభుత్వ నిరంకుశ బాధికార నిర్మూలము తనను సహాయమున సభరీకృతము నొందెను.

టాల్స్టాయి-గాంధీ.

టాల్స్టాయియొక్క జీవితమును చదివినవారికి గాంధీ మహాత్ముడిగుఱు చేయుచున్న బోధనలు అవలంబించు మార్గములు స్పష్టమగుచున్నవి. వీరిద్దరును సమకాలికులగుటచే సహజముగ భేదముల మనమున పీరికల పరస్పరసంబంధ మేమి? మహాత్ముడ గాంధీ టాల్స్టాయి కన్న చిన్నవాడగుటచే, గాంధీ టాల్స్టాయి బోధనల నవలంబించెనా, లేదా యను ప్రశ్నలు వుట్టును. ఈయనకును గురించి ఇందుకు తెలిసికొనెదము.

గాంధీ మహాత్ముడు బాల్యమున పరిమితముగ గృహభ్యుదయ సిద్ధుట, హిందూదేశమున పదునెనిమిదవ శతాబ్ది 1898-వ సంవత్సరములో దక్షిణ ఆఫ్రికాదేశమునకు బోయెను. ఆసమయమున గాంధీయొక్క వయస్సు 25 సంవత్సరములు. టాల్స్టాయికి 65 సంవత్సరములుగలవు. అప్పటికి టాల్స్టాయి ఘమాదు 50 గ్రంథములు కరపణములు ప్రకటించి ప్రపంచములోని విఖ్యాతగ్రంథకర్తలలో మేళుగాంచెను. విశేష మౌనని గ్రంథము లొంగుభావముతో భాసాంతరికరింపబడినది. ఆగ్రంథములు వెల్లూరబడలేకపోయెనా కాలదిన వనటవలన వాని ప్రాముఖ్యము విశేషమగును. గాంధీకూడ 1898-వ సంవత్సరము నుండియు, ఇంటున్నను, ప్రయాణము చేయుచున్నను, కారాగారమున నున్నను ఆగ్రంథముల బఠించెను. 1908 వ సంవత్సరమున, వాల్కాన్స్ట్రైలునందు ఖైదుకొని సమర్పించినపిమ్మట గాంధీ యాభిభవముగా టాల్స్టాయిని గురించి వ్రాసెను: "నేను బాల్కాన్స్ట్రైలు కారాగారమున టాల్స్టాయి గ్రంథముల పఠించితిని. ... అతని గ్రంథములు కడు సరళమైనవియును సులభమైనవియు

నగుటచే నందఱును నదిని తత్ఫల సుమనోవింపజచ్చును. మరియు నాతడు బోధించున దెల్ల నాచరణ యందుంచు నుత్తము దగుటచే నాతని గ్రంథముల జదివినవారికి, నమ్మకము, బలము, నుత్సాహమును కలుగజేయును." ఈవాక్యములబట్టి గాంధీ తద్గ్రంథముల నెంతసాకల్యముగ పఠించినది స్పష్టమగును.

గాంధీ పాశ్చాత్యగ్రంథకర్తలగు రస్కిన్స్, కార్లెలు, కాల్పింటన్, తొరొ, మజిలీ మొదలగువారిచే వ్రాయబడినగ్రంథములను ఆర్యుల పురాణభక్త్యాస్తాదిగ్రంథములను కూడ జదివెను. కాని, వీరందఱకంటెను, టాల్స్టాయి నే గాంధీ యాలోచనానుస్థానములందు నెక్కువసహాయముగ చేకొనెనని మనమునొక్కవక్కాణించవచ్చును. కొన్ని సమయములందు గాంధీ టాల్స్టాయిని ఆదర్శముగ నుంచుకొని గౌరవించెను. ఇందులకుదాహరణము:—బోహన్సుబర్గపట్టణమునకు 20 మైళ్లదూరములో నొక యాశ్రమమును గట్టి "టాల్స్టాయి యాశ్రమ" మని పేరుపెట్టెను- వీనిగురించియు, ఖీన్స్పట్టణమునొద్ద కట్టబడిని మరియుక యాశ్రమమును గురించియు శ్రీయుత ఆంధ్రదాసుగారిటుల వ్రాయుచున్నాడు- "నెటాలు పరగణాలలో ఖీన్స్పట్టణమునకు కొలదిదూరములో గాంధీ యొక యాశ్రమమును స్థాపించెను- అది యాయనయభ్యాత్మికాదర్శబలముల ఆయాశ్రమము జూచిన తోడనే నామము నాకర్పించినది అదాంభికమగు వర్తనము. అచ్చటిపిల్లలకు సాదరక్షులుగాని, తలపాగాలుగానిలేవు- రేయింబసలు వామగాలిలోనే యుంచుచు-వసారాలయందు నిదించెదరు- వామ ఎండకు, వానకు, చలికి తలకొచ్చెయరు- కూరగాయలను భుజించెదరు- అవి స్వయముగా పండింపబడినవి- వాటి బాల్యమునుండియు, భూమిమన్నుట, వ్యవసాయముచేయుట, పుష్పములు, ధాన్యములు, పండ్లు పండించుట నేర్చుబడెను- ఇటుల నాడంబరములేని జీవనముచేయుటయే గాంధీకి యీయాశ్రమమును స్థాపించునపుడు గల ముఖ్యోద్దేశము. టాల్స్టాయి తన గ్రంథములందు మనుషుడు ప్రకృతివిరుద్ధముగా జీవింపరాదని విస్తారముగ బోధించెను. ఈబోధనల ననుసరించి వైదికధర్మగు సాంకేతిక నాగరికత గల బోహన్సుబర్గ పట్టణమును గాంధీ వదలితెను. ఆదర్శప్రాయుడగు నీ రువ్వముయొక్క బోధనలు, ఆసంత్సప్తి, వ్యాకులతను, చెందియున్న గాంధీకి జ్ఞాన, శాంతి దాయకమగు గొప్పపంజరముగా పరిణమించెను- ఆసందేశము గాంధీయందు గల హిందూమతసిద్ధాంతములను, సాంప్రదాయములను మేల్కొల్పెను- ఆసందేశము నే గాంధీ హిందూమతానుసరణి బోధించి తన యనుచరులకు నమ్మకము కలిగించియును స్థించునటుల జేసెను.

దక్షిణాఫ్రికాఖండమున జరిగిన యాంధోళన సందర్భమున ప్రయోగించిన "సాత్వికనిరోధన" నూత్రముగూడ టాల్ స్టాయిగ్రంథములనుండి తీసికొనబడినది. కాని యానూత్రమును గాంధీ-యొక్కవలయుగా, కఠినముగా నాచరణయం దుంచెను. హిందూమత మీసాత్వికనిరోధనమార్గము స్పష్టముగా బోధించు నని వివరించెను. గాంధీజీవితమును వ్రాసిన రెవలెండుబోసెపుజోకు, గాంధీ టాల్స్టాయియొక్క శిష్యుడని స్పష్టముగా వ్రాసెను. "నిశ్చయముగా గాంధీ టాల్స్టాయి బోధనల నవలంబించెను. ఆదర్శముదేశపు సంఘసంస్కర్తయొక్క యాడంబరరాహిత్యము నిర్భయత సత్ప్రవృత్తావేశము మున్నగువానిని గూర్చినబోధలు మాచినవో గాంధీ మాతని శిష్యుడని చెప్పవచ్చును- ఈవాక్యములలో సత్యములేకపోలేదు. గాంధీచే వ్రాయబడిన "హిందీస్వరాజ్యము" అనుగ్రంథము చదివినతోడనే టాల్స్టాయి స్మరణకు వచ్చును. అందుగల దౌర్జన్యపరులనిరసనము, నవనాగరకభివృద్ధి మున్నగునవియన్నియు టాల్స్టాయి యభిప్రాయములను స్పృహకుడచెచ్చును.

వైస వివరించినంతవరకే గాంధీ టాల్స్టాయియొక్క యనుచరులు లేదితరములం దిద్దరకు తెలిసిపోలేకయులేదు. టాల్స్టాయికి ని, వి, త లచి యుండని మార్గములు గాంధీ త్రొక్కెను. వీరిద్దరును, వారి వారి సిద్ధాంతములకుబట్టి నామములకల్గిన వారికిగల తారతమ్యము తెలిసికొనవచ్చును- టాల్స్టాయి "సాత్వికనిరోధన" పదమునకును గాంధీ "సత్యాగ్రహము" మున్నగుపదములకును తారతమ్యము నాడుడు "ఆర్యులము సాత్విక నిరోధనముగు పదము వ్యతిరేకార్థమును మాత్రము సూచించును. సత్యాగ్రహపదమున కెక్కువపరిమితి గలదు. గాంధీ తన స్వంతవాక్యములలో సత్యాగ్రహ సాత్వికనిరోధముల భేదమును ఇట్లువెల్లడించుచున్నాడు:- "చెడునకు మంచిచేయుటయను విషయమును సాత్విక నిరోధనమను పదము సూచింపదు. అయినను, ప్రజలందఱు నా పదము నుపయోగించు చుండుటచే నేనును వాడుచుంటిని" అని

"సత్యాగ్రహము" ప్రేమాశ్రయమును పూర్తిగ తెలియజేయును. "సాత్విక నిరోధ" నొకభాగమును మాత్రము వెల్లడిజేయును. అనగా, గాంధీ, కేవలము తాల్మిగలిగి యుండుటయేగాక, నిరోధము చేయుచు, పిమ్మట నేమి యవలెనో నిర్ధారణచేయు నిర్మాణశక్తిని జూపెను " సాత్వికనిరోధన మనిన కష్టములభరించుటలో సంకరింపదు. ఆచరింపవలసిన కర్మగూడ కొంత గలదు- శత్రువులపై ప్రయోగింపవలసిన కార్యక్రమముకూడ గలదు- దానినే గాంధీ సహాయ నిరాకరణ మనును.

మరియొక భేదము:—టాల్స్టాయి యాదర్శగూరుడు. గాంధీ యాచరణగూరుడు. టాల్స్టాయి ప్రతిభానిధియేగాని ప్రజలను ఆయున్నతపథమున నడిపించుకొన్న శక్తి లేదు. బుద్ధిబలమును నూతన విషయముల గ్రహించి, బోధించును. అందుననే టాల్స్టాయి 60 లేక 70 గ్రంథముల వ్రాసెను. ఆసంఖ్యనుబట్టి, యాచరణగూరుడు గాకపోవుటచే నాతనికి గ్రంథములవ్రాయుట కెంతవ్యవధి యున్నదియు విశేషమగును. గాంధీవ్రాసిన గ్రంథములు రెండు మూడుకన్న నెక్కువ లేవు. బోహన్సుబర్గనొద్దను, ఖీన్స్పట్టణ దరిని, శుభరమతి తీరమున నాతనిచే నేర్పరచిన యాశ్రమములే యాతనిగ్రంథములు. కాని మేధాశక్తియందు టాల్స్టాయికి గాంధీయేమాత్రములేనిపోడు. గాంధీ వ్యాసములు వ్రాయుటలోగాని ఉపన్యాసము లిచ్చుటలోగాని సందిగ్ధములలో సంశ్చప్తి నీయగల సమాధానము లిచ్చుటలో గాని అద్వితీయుడు. టాల్స్టాయి ప్రపంచకళ్యాణమునకు ఆదర్శము మాత్రము చూపియూరకుండెను. గాంధీ ఆయాదర్శమును నిరూపణము చేయుటయేగాక, దక్షిణాఫ్రికాయందుగల లక్షజనులకష్టముల తనమకష్టములుగా భావించి, కష్టనిష్ఠురములతోర్చి, వారిని ఉన్నతపథంబుల నడిపించెను; చాంపరాను, కెయిరాతైతుల వెంటనిడుకొని వారి కష్టముల తొలగించెను. మతీయు సారాన్య వర్తమన గల 80 కోట్ల జనమునకు నాయకత్వము వహించి, బ్రిటిషురాజ్యమును ఉజ్జ్వలతలూపుచు ప్రపంచమంతయు దిగ్భ్రమ చెందునట్లు గమ్యస్థానమునకు గొంపోవుచున్నాడు. ఈకారణములబట్టియే గాంధీ యాచరణగూరుడు టాల్స్టాయి ఆదర్శప్రాయుడు.

శ్రీ మైలవరం బాలభారతి
న మా జ ము వారు
అక్టోబరు 1-వ తేది (3162)
శనివారము రాత్రి జెజవాడహాలులో
"రా మాయణ ము"
ప్రదర్శన మొనరింతురు.
రేట్లు:- రిజర్వుడు రూ. 3, 2, 1-8-0, 1, 0-8-0.
ప్రీలకు:-రూ. 1, 0-8-0.
నో టీ సు

తెనాలి తాలూకా నేమూరు శివారు చంపాదు గ్రామ కాపురస్తురాజు లేలు చుక్కపల్లి చకిరయ్య భార్య ఆదెమ్మ తనవంటినయన్న ఘమాదు రూ. 400-0-0 లు కిమ్మకు గల ఆభరణములతోను రూ. 20-0-0 లు రొక్కం కొంతపాత్ర సానుగితోను యిప్పటికి ఘమాదు 20 కోజాలక్రిందట యిల్లు వెడలి లేచిపోయినది. వయస్సు 25 సంవత్సరములు. కులం కమ్మవారు విలింతు పొట్టిగాను, సన్నగాను, పసిమిగాను యుండును చుక్కపల్లి నారయ్య యను 16 సంవత్సరముల వయస్సుగల పెంపుడు కుమారుడు గలడు. ఆమె చేయురణము లతోగాని ఆమె పోవ్యవర్తముతోగాని కుటుంబముకు యేలాటి సంబంధమున్న లేదని యిందుమూలముగా ప్రచురించడ మయినది.

కన్యధారి లక్ష్మయ్య,
నదరు ఆదెమ్మ జనకలెండ్రె నారయ్య గార్డియను
తరపున పిల్లలమర్రి ఆంజనేయలు,
(3161) బి. పి. ప్రిడరు, తెనాలి.

తండ్రినిలానము:—"క్యూర్లుల్" మద్రాసు.
పేటంటుమంగులు మూలికలు పాశ్చాత్యవైద్యశాస్త్రము లకు కావలసిన సకలవిధ ఔషధములును తగ్గవిధమున మార్కెట్ దొరకును. సకలవిధ కాడ్డీవర్ ఆయిల్ లిడ్డలకు, ఉపయోగ పడు అవారములు మొదలగునవి మావద్ద స్టాకులో ఉన్నవి.
వివరములకు వ్రాయుడు. (3088)
V. M. ANNAJEE & Bros,
Whole sale & Retail Chemists & Druggists,
2/200 MINT STREET, MADRAS.

గంధి మహాత్ముని యభిప్రాయములు

[యంగు యిండి]

వంగరాష్ట్రము

వంగరాష్ట్రము మిగుల పెద్దరాష్ట్రము. కావున యీ రాష్ట్రము విషయమై నేను అధికముగ వ్రాయుట అత్యవసరము. స్వదేశముద్యమమున దీరాష్ట్రము మిగుల వెనుకబడి యున్నదని నేను పలుపుటలో చెప్పియుంటిని. పట్టణములందు గాని పల్లెలయందుగాని ప్రజాసమాహారమునందు స్వదేశోత్సాహ మంత అధికముగ కనపడుటలేదు. వంగరాష్ట్రమునందు భాది యువయోగిండుట అరుదుగ నున్నది. అయినను శుభశక్తులములు కనపడుచున్నవి. ఇతరరాష్ట్రములందులే ఇంతటి ఇంకను రాట ములు అధికముగ ఉపయోగింపబడుటలేదు కాని ఉత్సాహము మాత్రము అధికముగ నున్నది. సిల్కటుపట్టణములందు కొన్ని రాటములను చూచితిని. అవి అట్లువస్తువులలేనన్నవి. ఎక్కువనూలు తీయుటకును పీలులేదు. చిట్టగాదునందు ఇంకకన్న మంచిరాట ములు పరిపూరింపబడుచున్నవి. అవిమిగుల అందముగను చాక గను యున్నవి. మిగుల చిన్నవి గనుండుట చే బాలురు బానిసలు వానిని ప్రేమించుచున్నారు. అయితే వీనితో అధికముగ నూలు తీయుటకుపీలులేదు. కానితో త్రొక్కుటచే చక్రముత్యరూపి రాటములు బారిసాలనందుపయోగింపబడుచున్నవి. యన పొచ్చినరాటములనుండి ఎంతనూలు తీయదగునో అంత నూలురాటములనుండి తీయవచ్చునని తలచుచున్నారు.

ఇవన్నియు చూడ, రాటములను ప్రజలు అధికముగ ప్రేమించుచున్నారనియు, రాటములు దేశమున స్థిరముగ నుండుననియు నిర్ధారణ నుచున్నది. బారిసాలు నాతీయసాకలవిద్యార్థులు చక్కని నూలు అధికముగ వదలచున్నారు. అప్పుట 80 పెరాంపురు చుక్కలు లున్నవి. 15 వేలనూపురుల సరకున్నది. అయినను పడుగు, పేకరెండిటికిని చెలితో వదలిన నూలే యుపయోగించవలయును విషయము వీరుగ్రహించలేదు. ఈవిషయము కాంగ్రెసునకు చేరిన ప్రతిస్థాపనము లన్నియు గ్రహించవలయునని కోరుచున్నాను. పడుగు కొకనూలు పేకకు మరియొకనూలు అనేకులు ఉపయోగించుచున్నారు. కాంగ్రెసుకు సంబంధించినవారు పడుగు పేకలకు రాటపునాలే ఉపయోగించుట అవశ్యము.

అయితే యాకొలదిపాటి రాటములు ఈచుక్కములవలన వంగరాష్ట్రపు ప్రజలకు కావలసినంత గుడ్డ తయారుకాదు. కట్టుబట్టుకు బాంబాయి అహమదాబాదు వై ఆధారపడి యున్నంతకాలము వంగరాష్ట్రము స్వరాజ్య ఉద్యమమునకు సహాయపడకాలదు. ఆకలిచే బాధపడు మానవుడు ఎట్లు భగవంతునివై మనసు నిలుపబాలికో, అట్లే ఖుద్దాధిపతి పీడింపబడుచున్న లక్షలకొలదివంగదేశీయులు, స్వరాజ్యముగరించి చింతింపబాలరు, స్వరాజ్యమువలని లాభములను కనుగొనబాలరు. ప్రతిరాష్ట్రమున తన యాహారమునకును వస్త్రములకును, అన్యరాష్ట్రములవై నాధాపడక యుండుటచే స్వరాజ్య సంపాదనమునకు మొదటి సోపానము.

అయితే వంగరాష్ట్రమునందు ప్రబోధముకలిగినవో, యీ రాష్ట్రము ముందంజ చేయ నగుటకు సంధేహము లేదు. వంగదేశీయులు అధికముగ కల్పనాశక్తిగలవారు. నిష్కపటస్వభావులు. పురుషులు ఉత్సాహవంతులు, బుద్ధిశాలురు. స్త్రీలు మోసనాకారులు, కిలము గలవారు. దైవభక్తి, విశ్వాసము వీరియందధికముగ కనపడుచున్నది. పూర్వము వంగరాష్ట్రమునకే కాక, ప్రపంచమునందెక్కడ, వీరుమిగుల సస్పృహవస్త్రముల సైతచేయించుచుండిరి. ఈవిషయము వంగదేశీయులు మననముచేసినవో, పూర్వము తాము సంపాదించిన గొప్పకీర్తికి మించిన యితము సంపాదించెదరు. లక్షలకొలదిస్త్రీలు, రైతులు పడకుట మరచి వృధాకాలక్షేపము చేయుచున్నారు. ఇదియే భాగదేశపు ప్రేరేపకమునకు కారణమని వంగదేశీయులు గ్రహించుచున్నారు. వంగరాష్ట్రము రాటపు సందేశమున సంపూర్ణముగ గ్రహింప నున్నది. అప్పుడు భారతదేశ మంతయు ఆశ్చర్యపడునట్లు ఉద్యమము నడుపును.

వంగదేశీయులు చాలవిషయములు మరువవలెను. ఉక్మలో విదేశీయులతో తయారుచేయుచు గుడ్డలు స్వదేశీని కావని వీరు తెలిసికొనవలెను.

నా అభిప్రాయము

మాలాన మహామహాలిగారి నిర్బంధమును ఆమోదించుటచే రాజప్రతినిధి వాదానభంగ మొనర్చలేదా అని కొందరు స్నేహితులు నన్నడుగుచున్నారు. మహామహాలిగారివై చర్య తీసికొన నని రీడింగు ప్రభువుగా గూడక చెప్పిరి. ఎట్టి వాదానము చేయలేదు. కావున వాదానభంగ దోష మతనివై ఆరోపించుటకు పీలులేదు. నిష్ఠాయం దుపన్యసించినచుట్టట మహామహాలిగారిని నిర్బంధించుటకు ఎట్టి క్రొత్తకారణము లున్నవో, అతడు తెలియ చెప్పవలెను. మాలాన గారు నోరు మాసికొని యుండెదనని కాని, ఉద్రేక పూరితముగ మాట్లాడుట చాలించుకొనెదననిగాని, రీడింగుప్రభువుగారు తలచియుండరు. ఈ తుమాపణప్రశ్నమును ప్రకటించినవారు భైర్యవంతులు, భయదహితులు. ఉద్రేకులైనవారు దౌర్జన్యమునకు పురికొల్పువాక్యముల చెప్పియుండుచేవా యని వీరు తుమాపణము కోరిరి. అలిసోదరులు భైర్యకాలులు, భగ్నాత్ములు, దైవభక్తికావారు. తుమాపణప్రశ్న ప్రచురించినది మొదలు మాలానామహామహాలిగారు నాతో తిరుగుచుండిరి. ఎన్నియో ఉపన్యాసము లొసంగెను. చెప్పదలచిన అంశముల స్పష్టముగ చెప్పుచు దౌర్జన్య రాహిత్యము నేబోధించుచుండెను. ఇంకను ఆ సేకనిధి భముల దౌర్జన్య రాహిత్యమునకై పాటుపడుచుండెను. బలగతులెట్లు దౌర్జన్యరహితులై యుండవలెనో ఆపదలను సోదరులు ప్రకటించుచుండిరి. వారు చెప్పనట్లే ప్రవర్తించుచుండిరి. మేము శాంతిపరిస్థితుల నెలకొల్పుటకై వచ్చుచుంటిమని చెప్పి పురిపథ్యమువారికి తెలియెను. మాలాన మహామహాలిగారు హింసామహామృదీయ వికమస్యముగరించి బోధించునని వారికి తెలియెను. అతని సందేశము మాట్లాడు వినియుండురు. వారి మతానేతము తగ్గి యుండును. అతడు మలబారుకు వెల్లియుండినవో, శాంతిపరిస్థితుల స్థాపించియుండును. ఒక్కరివిషయము గమనింపవలెను. ఇట్లు జరిగినవో ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠ సుభ్రాహ్మణ్య నశించియుండును. దౌర్జన్యరాహిత్యపువిజయము స్పష్టమై యుండునుకదా!

ముఖ్యము.

నేను చెప్పినవానికి రుజువు కావలసియున్నది. నేను చెప్పి పురిలో నడుగు పెట్టుటతోడనే ప్రధానకార్యదర్శి యుత్తరమందినది. ఆయుత్తరమే చాలు నిదర్శనము.

నాకు నుంచి సంకల్పములున్నవని ప్రభుత్వమువారు నన్నింతవరకు మన్నించిరి. నామాటలయందు సంశయములు వారికిలేవు. నెక్కడను వెల్లెనను ప్రజల ఉద్రేకము శాంతించుచుండినని వారు చెప్పుచుండిరి. ప్రభుత్వమువారికి శాంతి అక్కరలేదని ఆలేఖ తెలుపును. తాము చెప్పిన అతిశయోక్తులను, బయట పెట్టెదదని వారియుద్దేశ మైయుండును. పాంచాలములోను మరల నిప్పును జరుగుచున్న రెండవకథను మాన్నించుట కిష్టము లేదు.

ముఖ్యగుడ్డల సాధము

ఒకసంగతిమాత్రమే చెప్పవలెను. చిన్న చిన్న చొక్కాలను తొడుగుకొని బోపీలు పెట్టుకొనినందున, వారిచొక్కాలు బోపీలుచింపి తగులబెట్టుచున్నారు. ఒకరి బోపీమీద ఉమ్మివేసి పెట్టుకోమని తొందరచేసిరి. సత్య ప్రవృత్తిగాని మాగ్నముగాని మారినదా? ఇట్టివైదొ యున్నది. చొమ్మిదవకుండ ప్రజలు శాంతించుటకు వెల్లెనపుడు వారు కాంగ్రెసువారుగనుక పట్టుకొనిరి. కేశవమోహనునంతటివానిని కదలనియ్యలేదు. అతనిని వెల్లెనిచ్చినయెడల ప్రజాశాంతి కట్లు భంగముకలుగునో అంతా పాంచాలనాటకమే మలబారులో. భానుకు వ్యాధమయి నట్లున్నది. అతనికి కొంచెము అన్యాయము చేసినవాడ వైతి నేమో! మెప్పుప్పుడు ప్రభువు చేయవలసినది చెప్పి పురికొన్నరు నేనుదలచి దానిని తనశత్రుకొమ్మరింత పెట్టెను.

ప్రేమ, కొల్లుకావల

పురికలలో ఒకరిట్లు వ్రాసిరి:— ప్రేమకు వీనికి సమన్వయము కుదురుటలేదు. బలవంతపెట్టి చేయించుట దౌర్జన్యము కాదా? తప్పకుండా అదే ఇట్లు చాలవోట్ల కలదు. నాకు

ఎంతో విచారము కలిగెను. ప్రేమకూడ మాపలయునని నాకు విశ్వాసము కలిగెను. ఎందరోస్త్రీలు, చిన్నపిల్లలు, నవ్వుతో ప్రేమతోనే బయలుదేరి, నాకు మార్గార్థిలమీద ద్వేషమున్నదని ఎవరు ఆక్షేపించలేరు. నేను జమ్నాబాద్ కు కూడ తనవారిగూడ వర్తకులమీద ద్వేషమున్నదని చెప్పెను. మేము మార్వాడీదుకాణములలోనికిపోయి విదేశవస్త్రవర్తకము మానించుటకు తలచుచు టిమి. తండ్రి తప్పుచేయుచుండ కూతురు సంస్కరించుటకు ప్రేమమాపును. అందరికిని సమానమైన కొన్ని కొన్ని సుగుణము లుండును. అయితే అది కార్యమునకు సంక్రమించినప్పుడు కార్యము కూడ ప్రేమాన్నితమగును. వారి కందు ఆక్షేపణలేదని తెలిసినప్పుడే ఇదియంతయు. ప్రేమలేనివారిని పిలిచి పనిచెప్పటమేల నాకేమియు మనములో తొణకదు.

అభినందనవత్త సమర్పణము

నిన్నటి సాయంత్రమున రే గంటలకు వచ్చుచున్నకాళాల భవనమున వచ్చుచున్న కలకాల ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజమువారు జూనియరు ఇంగ్లీషుప్రాధాన్యముగ నియమించబడిన పి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారికి అభినందనవత్తమును సమర్పించిరి. అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారు చక్రవర్తిగా నుండిరి. కార్యక్రమము ప్రాధాన్యతతో ప్రారంభమయ్యెను. పిమ్మట గావలికోదము సల్పబడెను.

ఆగి కాని విషయములయందు అధికాకర్షణములకు నుద్వేగము లితరకాఖలలో లభించినవి విద్యార్థిభాషయందు గాఢరసాభిమానమున వాని నాంపక విద్యార్థిభాషకే సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు తమనేమను సమర్పించినవియు, విద్యార్థుల యోగ ప్రేమనుపట్ల నత్యంతశ్రద్ధను వహించి ఆరు సంవత్సరములపాటు విద్యార్థివనతి పూరితపాలనము చాల క్షాణియముగ నిర్వహించినవియు అట్టి ఆయనమాపిన ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి మనయొక చెన్నపురియందలి ఆంధ్రసంఘము లన్నిటియందును గూడ సంబంధమును కల్గియున్నారనియు, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము పట్ల వారికిగల అభిమానము అనిర్వరణీయమనియు, సుబ్రహ్మణ్యంపంతులుగారు శంకరునాయరు నాటకాన్నిగూడ జేయుచున్న సాంఘిక సేవ కడపప్రదేశనియ వనియు, ముఖ్యము, విశ్వ విద్యాలయ సంఘము వారి యుచిత ప్రశంసకు పాత్రులగుటచే ఆయన మేధానంపత్తిని సామర్థ్యమును జూటుచుండెననియు ప్రజాసేవకులకు ప్రకటనము లేకున్నను ప్రజాసేవయందెవరికిని తీసిపోకుండ సర్వవిషయములందును అనర్గళ వాదానికితో నుపన్యసించుటయందు దగ్గరగియున్నవనియు పలుసంఖ్య ములవారు ఆయన జనరంజక చేతనే అధ్యక్షునిగ నియోగించుకొనిననియు మేధానంపత్తులగువారు సర్వవిషయములను సునాయాసముగ నిర్వహించి వలంతు లగుటకు ఆయన జీవితము ప్రత్యక్షప్రమాణమనియు నుడిచి స్వర్గీయ సోపాలకృష్ణగోఖలే, శ్రీనివాసకాస్తీగారు విద్యార్థిభాషయందుండి దేశసేవకు గడంగి ఎట్లు విశ్వవిఖ్యాతిని బడసిరో అట్లే సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారుగూడ వారికి తీసిపోనిదిని దేశసేవనిశులై జగద్విఖ్యాతిని బడయునట్లు ఆలోచక భ్యాణుడనుగ్రహించు గాక యని ఆంధ్రభాషావర్ధన సమాజపుసభ్యులు గోరిరి.

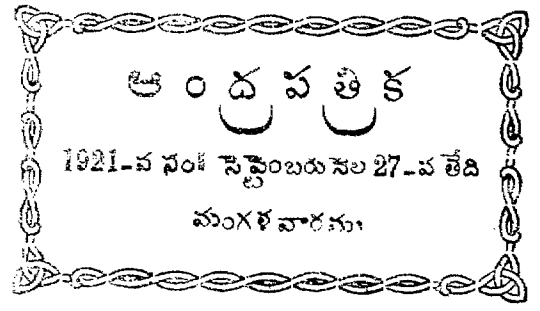
సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు ఉచితరీతిని ప్రత్యుత్తర మొనగుచు మనమందఱును జేర్చేరుజిల్లాలకు తెందియున్నను, భిన్నాభిప్రాయాలమైనవి వివిధభాగములను క్రొక్కించు మనము ఆంధ్రుల మన్ననమాట నురకక ఆంధ్రదేశాభివృద్ధియమునకు సదా కృషిసల్పవలయుననియు మనజీవితమును దేశసేవకై సమర్పించవలయుననియు, తాము శక్తికంఠవరకే దేశసేవకై నిరంతరము పాటుబడి భగ్యత గాంచుటకు ప్రయత్నించెదె ననియు విద్యార్థులుగూడ దేశసేవయందుని నిగుర్చులు గావలయుననిరి.

అధ్యక్షులు అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి యసాధారణ ప్రవృత్తి గుణాతిశయములను కొనియాడి ఆయన ఆదర్శప్రాయమైన గురువనిరి. నాటికలకు కళాకారాధ్యక్షులు రత్న స్వామిగారు వచ్చుటయు సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి సామర్థ్యమునకు, విద్యార్థుల యెడ ఆయనకు ఆయనవిద విద్యార్థులను గల మనస్సు ప్రేమాది సోపానాతిశయములకు ప్రబల నిదర్శనమనిరి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి సాంఘికసేవను దేశసేవన కొనియాడిరి. అధ్యక్షులను వందములతో సభ ముగిసెను. కార్యక్రమంతయు దిగ్విజయముగ నిర్వహించినందుకు పి. ముని కృష్ణయ్యగారి యెడ ముగ్ధులు.

* * * * *

జైమనివారక స్వదేశసేవి

ఇదివరకు ప్రచురించిన మొత్తము	2500-0-0
కామలముప్రభుత్వ అయ్యర్ గారు ...	250 0 0
జి. ఎం. కృష్ణస్వామి అయ్యర్ ...	100 0 0
కె. భాగ్యంఅయ్యంగార్ (మొదటివాయిదా)	100 0 0
బి. సోమయ్యగారు ...	50 0 0
యస్. ఇంద్రకేళిఅయ్యంగారు ...	25 0 0
యం. పరంజోత్రిగారు ...	50 0 0
సి. వి. రాజగోపాలాచారిగారు మొదటివాయిదా	25 0 0
దత్త సోమయ్యంగారు (మొదటివాయిదా)	25 0 0
యం. ముప్పరామయ్యగారు ...	100 0 0

విద్యుత్తు వ్యవహారము

విద్యుత్తు వ్యవహారము, లాయరు జార్జిగారికి ఆత్యంత ప్రాముఖ్యముగ గనుపించుచున్నది. వాహిగుటకు నగరమున జరిగెడి నైకోవకరణ నియమసమావేశమునకు వెడలుటకు సయితము వారికి నుకసాప్పలేదు. విద్యుత్తువ్యవహారము గానిది, తాము దేశమును విడిచిపెట్టుటకు నిలువలేదని లాయరుజార్జిగారునిశ్చయించిరి. ఇటీవలి వార్తలబట్టి లాయరుజార్జిగారికిని డివెలరాగారిని సమాధానము గురుకుటకష్టమని తోచియుండును. చర్చిలోగారు డండిలో గావించిన ప్రసంగముబట్టి, నిరాశ జనించుటసహజము. డివెలరాగారును లాయరు జార్జిగారును విద్యుత్తువ్యవహారము భిన్నద్వర్షకములనుండి విడిచించుచున్నారు. లాయరుజార్జిగారు, సామ్రాజ్యమునకు విద్యుత్తు వీరితన నుకయోగకరముగ నుండగలదని యోచించుచుండ, డి. వెలరాగారు ప్రజలసమ్మతి ననుసరించి విద్యుత్తువ్యవహారము మేల్పడవలయునని తలంచుచున్నారు. ఉభయుల తలపులను సమన్వయముకలుపుటకు వీలు లేక పోలేదు. విద్యుత్తువ్యవహారము గోరెడిస్వాతంత్ర్యములను వారికి సామ్రాజ్యమునందుండి, సామ్రాజ్యమునకు గోరెడి స్వాతంత్ర్యములను వారికి నుండదు. సామ్రాజ్యములో భాగస్వాములుగ నుండియు స్వేచ్ఛ ననుభవించుటకు వీలు గలదని తోచిచిచ్చు, విద్యుత్తువ్యవహారము బుద్ధిపూర్వకముగ సామ్రాజ్యమునందు నిలిచియుండును. అధినిదేశరాజ్యములవారి కట్టి స్వాతంత్ర్యముండియు, వారు సామ్రాజ్యమును విడువ నిచ్చగించుట లేదు. ప్రజేచ్ఛకు వ్యవహారనిర్ణయమును సదలిపెట్టక వారిని జలవంతపెట్టినటుల గనుపించినచో ఢిల్లీ విషమమగును. డి. వెలరాగారుగూడ, సమాధానము నాశించుచున్నారుగాని, మరల పోరాటములకు దిగుట కిచ్చగించుటలేదు. లాయరుజార్జిగారు ఇన్వర్సెను కాన్ఫరెన్సుకు పిత్తులై రద్దుజేసినను, డి. వెలరాగారు తొందరపడక తేరొక విధమున సమాధానము గుహుటకు. ప్రయత్నించుచున్నారు.

సామ్రాజ్యస్వేచ్ఛిపాలనము లాయరు జార్జిగారి కిష్టముగనుండును. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము డివెలరాగారి కిష్టముగనుండును. కాని యొకసభలో తేరి ఈవిషయమునుగూర్చి ఉభయపక్షముల వారును చర్చించునపుడు, సాధకవాదకములను

చర్చించుటకు వీలగును. ఉభయులకును హానికరము గాని సమాధానము గుహుటకష్టము. అందుచే సమావేశమునకు పోవుచోవలసే, ప్రధాననియములూర్చి ఇదనిత మని యొప్పునల గావించవలయుననుట, సమంజసముగ నుండదు. ఈసంగతినే అర్థు గ్రహిత్తు గారు విద్వేషమును వ్యక్తించిరి. ఏమరములు లేకుండ నైర్దేందు సమావేశమునకు వచ్చినంతమాత్రమున, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ప్రతిఘటా రొనగి సేగవలయునను భావము లేదని. వారు చెలిపిరి. తన స్వంత యభిప్రాయములను విడనాడుట కవసరము లేకుండ విద్వేషము దేశము సమావేశమున బ్రవేశించి, నుంచి చెడుగుల నరయవచ్చును. గ్రహిత్తుగారు చెలిపిన సంగతులు సమంజసములుగ నున్నవను, అభిప్రాయ మాంగ్గ దేశములో వ్యాపించెను. లాయరు జార్జిగారు డివెలరాగారి కింకను తమ కడ వటి ప్రత్యుత్తరమును పంపలేదు. నేటిదినము దానిని పంపెద రని, టైముపత్రిక యాహించుచున్నది. ప్రత్యుత్తరపు వైఖరి వీరితన నుండునో త్వరలో తెలియగలదు. కాన్ఫరెన్సు సమావేశము గాక ముందు, విద్వేషము స్వాతంత్ర్యముగూర్చి లాయరు జార్జిగారు రెట్టి యొప్పుదలను సీకాఫీను ప్రతినిధులను గోరరనిమాత్రము, టైముపత్రిక చెలుపుచున్నది. లాయరు జార్జిగారుగూడ, ఈసమయమున సమరసబుద్ధితో ప్రవర్తించెదరని యాహించుచున్నను. విద్వేషము సమన్వయ పరిష్కార మంత ముఖ్యమయినదని తలంచుచున్న లాయరు జార్జిగారు, హిందూదేశ స్వరాజ్య సమస్యను నిర్ణయించుటకు ఉపేక్ష వహించుట యుపభ్యము. కాని ఇట్టియపేక్షాభావమును ఆంగ్ల దేశము త్వరలో విడనాడకతప్పదు. భారతవర్షము, గనుబలచెడి స్వరాజ్యోత్సాహము, లాయరు జార్జి ప్రభుత్వం దృష్టిగూడ ఆకర్షించితిరును. విద్యుత్తువ్యవహారమును గూడ, హిందూదేశ సమస్య చాల ముఖ్యమయినదనియు, ఒకదానిని పరిష్కరించి రెండవదానిని పడలుటకు వీలులేదనియు తప్పక గోచరింపగలదు.

అమెరికావారి మార్గములు

అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములు మిత్రమండలిలో జేరియు, సంధిపత్రమున సంతకముజెట్టియుండలేదు. నానారాష్ట్రసంఘమున జేరియుండలేదు. సంధి గుదిరిపెట్టుట, అమెరికావారికిని జర్మనీయెదులగు దేశములకును సొంభం మెయిలుండునను సంధియునుదయించెను. అమెరికావారిప్పుడు జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, హంగేరీదేశములతో ప్రత్యేకముగ సంధిజేసికొనినటుల, ప్రెసిడెంటు హార్డింగ్ గారు ప్రకటించిరి. దీని మూలమున జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, హంగేరీ దేశములు శత్రుకోటి నుండి తొలగిపోయినవి. అందుచే నైనునదివద్ద విడిసియున్న అమెరికనునైనికులు త్వరలో రప్పించబడుదురు. కాని జర్మనీనుండి లాగుకొనిన దేశములు మాండేలుక్రింద పరిపాలించబడుచున్నవి. ఈదేశములలో అమెరికావారి కెంతవరకు హక్కుగలదు? ఈప్రశ్న పరిష్కారము గావలసియున్నది. ఇందువిషయమై అమెరికావారు మిత్రమండలి దేశములతో సమాధానము గురుగ్గుకొనెద రని, టైముపత్రికకు వాషింగుటను విలేజుకుడు వ్రాయుచున్నాడు. అమెరికా ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యగు హ్యూజెస్ గారు, తమకుగూడ నితరదేశములలోబాలు జర్మను రాష్ట్రములలో సమాన స్వత్వము లుండువలయునని కోరుచున్నారు. మాండేలు బొందిన దేశములలో వివిధదేశముల వారెలుల పరిపాలించుచున్నారో, ఇంకను చెలి

యలేదు. ఇందువిషయమై అయాదేశములచూరంపెడి రిపోర్టులనుగూర్చి విచారించుటకు నానారాష్ట్రము సంఘమునకుమున వేరొక విచారణ సంఘ మేర్పడినది. సంఘమువారి నిర్ణయము తెలుసున్నను, వరాధీనతను పెంపొందించుటకు మాండేలులు నూతనసాధనము లయినవి. వానియందు తాముగూడ పాల్గొనవలెనని, అమెరికా వారు కుతూహలము జూపుచున్నాడు. అమెరికా వారికిగూడ వీనియందు హక్కు గలిగిన, పరిస్థితులు చక్కబడునో లేక, వారుగూడ ప్రస్తుతస్థితి నిలిచియుండుట తేజోద్వ దేశకోకముగొనవలయును.

మహారాష్ట్రదేశము

పూనానగరమునందు నిరాకరణోద్యమతత్వములూర్చి ఉపన్యసించుచు, అందులేని చలనరాహిత్యమునకు మహారాష్ట్రదేశ మంగీకరింపదనియు, కేవలవ్యతిరేకవాదముతో సంతృప్తిజెందనియు, జయకరుగారు చెలిపిరి. జయకరుగారు గాంధీమహాత్ముడు చేసిన దేశసేవను కొనియాడి, డిశెంబరుమాసములోవల గాంధీమహాత్ముని కార్యక్రమమునకు భంగకరముగ నేరాష్ట్రమును ప్రవర్తించక, వారికార్యక్రమము సఫలమగుటకు తగిన యవకాశ మొసగవలసినదని, కోరిరి. నిరాకరణోద్యమము, చలనరాహిత్యమునకు త్రోవ జూపుటకు నూరుగ, దేశమున ప్రచండ సందలనము గలిగించినది. అధికారులుసయితము, దేశసంచలనమును గుర్తించిన నిదర్శనము లనేకములు గనుపించుచున్నవి. నిరాకరణోద్యమము కేవలవ్యతిరేకవాదము గాదు. నిర్మాణమునకు గూడ సాధనములజూపినది. వ్యతిరేకపథము ద్రొక్కుటకు, కారణము, ప్రజలు ఆత్మశక్తిని గుర్తించునటులజేయుట కేగానివేరుగాదు. ఆత్మశక్తిని గుర్తించనిది, నిర్మాణమునకు బూనుకొనినను, లాభముండదు. అయినను జయకరుగారు చెప్పినటుల, నిరాకరణోద్యమము శాశ్వతముగ నుండగూడదు. స్వరాజ్యసిద్ధితో దానిప్రయోజనము అగిపోవును. స్వరాజ్యసిద్ధి త్వరలో గలుగుటకు అందరును తోడ్పడుట యావశ్యకము అభిప్రాయభేదములుండవచ్చును. అత్యము ఒక్కటేమయినపుడు, మార్గములలో కొంతభేదము కలిగినను, స్వరాజ్య సిద్ధి కాటంకము గలుగదు. అందుచే నన్ని పక్షముల వారును సత్సరస్వరాజ్యసిద్ధికి చిట్టువలతో పాటుబడి, దేశమాతమునకును తీర్పుం యావశ్యకము.

గాంధీజీపీ

గాంధీజీపీలను ధరించినందులకు, విశాఖ పట్టణపు నైద్యపాఠశాలలోని 150 మంది విద్యార్థులను నూపరింతుండెంటుగాను సస్పెండుజేసిరి. ఇందుమీద రాయపురము నైద్యశాలలోని ఆంధ్ర విద్యార్థులు సమావేశమై తమయస్మతి జూపుటయే గాక, విద్యార్థులందరును ఈ టాపీలనే ధరింపవలయునని గోరుచు తీర్మానించిరి. గాంధీజీపీ లనిన, అధికారు లింత యులికిపడుటకు కారణ మేమియో తెలియదు. న్యాయాంధీయా వ్యతిరేక పాఠశాలాధికారి చర్యను సమర్థించుచు గాంధీమహాత్మునిపై గల ద్వేషమును కనుబట్టినది. ఇట్టి యుత్తరువువలన, పాఠశాలాబహిష్కారమునకు మరింత ప్రోత్సాహము గలిగి, గాంధీమహాత్ముని యుద్యమము త్వరితముగ సఫలమగుటకు మార్గ మేర్పడును.

చిత్రవృత్తాంతము

జర్మనీదేశము, సంతి నియమముల ననుసరించి, సైన్యములను తగ్గించినను, రహస్యముగ సైన్యములను తగ్గించుచున్నట్లు తెలిసెను, అందుకు తైత్సుకావ్రాత దేవులున్నది. ఎవరిది అటు సైనికులకు వలయు కలికరములను తయారు చేయుటకు జర్మనీ ప్రభుత్వము చేయుచున్నదనియు, నూతనసైనికులను రహస్యముగ ప్రోగు చేయుచున్నదనియు, తైత్సుకావ్రాత దేవులనున్నది గణించుచునందలట్లు సైనికులను, జరికరములను తగ్గించినగాని శాంతి స్థాపితము గాదని తెలుచుచుండ, జర్మనీదేశము ఇందుకు విరుద్ధముగ బవర్లిగ నెంచుట శోచనీయము. నిత్యమండలి వారు ప్రపంచమునందంతటను సైన్యములను తగ్గించి, నానారాష్ట్ర సంఘముద్వారా వివాదముల నన్నిటిని పరిష్కరించుటకు తగిన యేర్పాటులను జర్మనీదేశము చేయుచున్నచో, జర్మనీ ప్రపంచ శాంతికి భంగము కలుగవచ్చును.

పార్లమెంటునభి : స్త్రీసభ్యురాలు

ఇటీవల లింకనుమైరు లాతు డివిజనుకు జరిగిన ఎన్నికలలో ముగ్గురు అభ్యర్థులు గలరు. ఇండి పెండెంటు లిబరల్ పక్షమున, వింగ్టింగుహాముసలి కలిచెను. ఈమెకు 7081 వోట్లు లభించెను. కన్న ర్యేటిపు పక్షమున నిలిచిన వర్. ఎ. హచ్చిగారికి 7595 వోట్లు లభించెను. లేబరు పక్షమున రెస్పి నెంటుజార్జిగారు నిలువగ, వారికి 3373 వోట్లు వచ్చెను. ఎక్కువ వోట్లను సంపాదించిన వింగ్టింగుహాముసలి పార్లమెంటు సభ్యురాలుగ నెన్ని కొనబడెను. పార్లమెంటు సభ్యత్వమును సంపాదించినవారిలో, ఈమె రెండవ స్త్రీ.

శారదానీతములు

ఇటీవల ప్రాసిక్యూటరు జేమబడిన శంకరాచార్యులదారు, నిజమగు పీఠస్థులగారని యొక యవవాదము బయలుదేరినది. ఇది నిజముకాదనియు, వీరిని పీఠస్థులుగ గోదగ్రహణంపు శంకరాచార్యులదారును, శృంగేరిమఠపు శంకరాచార్యులదారును, కావ్యీశ్వర, దక్షిణగ, వవనగర్, కాశీ, ఇదార్, రాజకోట్ మహారాజులను అంగీకరించి రనియు, బాంబాయి క్రానికలుకత్రిక వ్రాయుచున్నది. బాంబాయి నుండి వార్తాప్రచురణాధికారి, లేనిపోని యవవాదమును బయలుదేర దీసి నందులకు, వెంటనే విచారమును నూనించి, తమ వాగ్దేవులను ఉపసంహరించుకొనుట, ప్రజాచి తము.

రాష్ట్రముల పురస్కారము

బాంబాయి క్రానికలుకత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది. భారతదేశమునందు రాష్ట్రములు మానసిక శాస్త్రమును బట్టిగాని భావలనుబట్టిగాని విభజింపబడినవి గావు. ఇష్టము వచ్చినట్లు జరిగెను. ప్రజలనుశోధములను గమనింపకయే ప్రజేశముల కొన్నిటిని పీడిన పద్ధతిభాగములలో కలిపి బ్రిటిషు పరిపాలకులు రాష్ట్రములకు జేసేరగాని మరియేవిధానము ననుసరించియు చేసియుండలేదు. రాష్ట్రములను చీల్చి ప్రజల నేకు లాకవోట నూడినవారిని కలవరపఱచి మరియొక రాష్ట్రములో జేర్చి సంకర రాష్ట్రములుగా నేర్పరించిన ప్రభుత్వమువారి నిష్ప్రయోజక విధానమును సమించవలె ననెడి యాలోచన ప్రభుత్వమున కాంగ్రెసుకు తలెత్తెను. రాష్ట్రములు భావల ననుసరించి యుండవలెనని కాంగ్రెసు కనుకొనెను. కొలదిసంవత్సరముల క్రిందట సింగపేక్ష లొక ప్రత్యేక రాష్ట్రమును గోరెను, కాంగ్రెసు వారి కొత్త సంగీకరించెను. తరువాత ఆంగ్లము మదరాసు రాష్ట్రముతో సంబంధము లేకుండ ప్రత్యేక కాంగ్రెసు రాష్ట్రము నేర్పాటు చేసికొనుట కంగీకారము వదలెను.

నాగపుర కాంగ్రెసునందు, బ్రిటిషు హిందూస్థాన మంతయు కాంగ్రెసువారు సౌకర్యార్థము భావల ననుసరించి ప్రత్యేక ప్రత్యేక రాష్ట్రములుగ విభజింపబడెను.

కాంగ్రెసునందెట్లుండెనో, అలాగననే కాంగ్రెసు వెలు పలగాడ భావసాధనదాయమును రాజకీయభాగములకు అన్వయింపజేయవలెనని నిరంతరయోధాశక్తన యుండెను. ప్రజల యీ యభిప్రాయము మాంటాగుగారిచేతకచ్చివచ్చెను తెలుపబడె ను. కాని అతడు భారత నిరంతరప్రభుత్వము వాంఛించుటలో నుండినందున, యావిషయ మైబోకేషింపియాలోచన గావించెను. చమ్యుభ్య ప్రభుత్వము, మాంటాగుగారునుకలసి యొకసమాఖ్యా విధానమునందు స్పష్టముగ నీ పాఠావాట అంగీకరింపబడెను. అందు “ప్రస్తుత బ్రిటిషు హిందూస్థానములోని భాగములు సైనిక రాజకీయ, కార్యనిర్వాహకావసరములు వసతులు బట్టియే ఏర్పరుపబడెనగాని ప్రజల మనోభావములను గమనింపలేదు” అని యున్నది. “భారతదేశమును భావికాలమునందభివృద్ధి చేయునపుడు ఈ విషయము సత్వరపరచుగ గమనింపవలె”నని గూడ అందు పొందు పరు ప బడినది. సామ్రాజ్య కావన సభయందు లాతి గారి ప్రతిపాదన ము మీద జరిగినచర్చను గమనించిన సభ్యులీ విషయమై యంత యశక్త వహించి యుండిరో బోధపడగలరు. ప్రభుత్వపక్షవాదులు- అధికారులు, అధికారేతరులు- భావ ననుసరించి రాష్ట్రముల పునర్విర్మాణము గావించుట సాధ్యము గాదని తమసహాగాంభీర్య స్వరముతో బలికిరి.

కాని అధికారసభ్యులదయారసము ఇంకను బాహ్యగ క్షీణ గతియందలేదు. అవసరముగ శాక రాష్ట్రమునుగాని రాష్ట్రము లోని భాగమునుగాని పునర్విర్మింపవలె నని రాష్ట్రీయకావన సభయో ప్రభుత్వమువారో నిర్ణయించిన “భారతప్రభుత్వము వారా విషయమునుగూర్చి ప్రత్యేకముగ వాదించుటకు సంపిట్టలుగ నుండు ర”ని అభిప్రాయము సామ్రాజ్యకావనసభ యందొసగబడెను. ప్రస్తుత సందర్భములలో స్థానిక కావన సభలుగాని ప్రభుత్వమువారు గాని యీ విషయమునకు గడం గుమరుని మేము తలంపము. అంతమాత్రమున ప్రజల యేక్షన హించి యుండిరని తలంచుట భ్రమ. ఆంగ్లము, సింధువాణి, ఉరియాల, కర్ణాటకాను-భాష, ఆచారము, భాషములను గమనించి తమకు ప్రత్యేక రాష్ట్రముల నేర్పాటు చేయవలెనని యుమాను కోరియున్నారు. ప్రజాశక్తిని ప్రజాభిప్రాయమును గుర్తించి, ప్రభుత్వనిర్ణయమునకు పూర్వమే, రాష్ట్రపునర్విర్మాణమున కావించి యానిర్వాణము సుసాధ్యమనియు అవతరణగో గ్యమనియు కాంగ్రెసు రుజువుపఱచెను. నాగపురపుకాంగ్రెసీ విషయమై తీర్మానించిన యంతరము పునర్విర్మాణము జరిగెను. తమసౌకర్యము లన్నియు గమనింపబడినందున భారతీయులెల్లరును సంతృప్తులైరి. భారతస్వపరిపాలనమునందు ఈసుసాధ్యపరి స్కాంతమునుసాధముగ నొప్పునున్నది. దీనివైతిక వ్యావహారిక మూల్య మింతయంతయని నిరూపింప నేడిని సాధ్యముగాదు.

మహానుభవం దేశము.

భారత మహానుభవీయులకు ఆ ప్రదేశములారా, సౌకర్య, మహానుభవాలి మాలానాలను అకస్మత్పేసి నపుడు ప్రతిభారతీయుడును హృదయవిహ్వల డైనపుడు మీకెంతటిపరితాపము గలిగినదియు నేను గ్రహింపగలను. ఆసాదర సుధీరులు ఆపరిమితదేశానురాగముగలవారు. కాని వారికి ముందు కావలసినది మహానుభవీయులు పితవ సంతియును. స్వయంతభక్తిగల ప్రతివాడునుగూడ నటుల నేయుండును. గతవత్సరములలో, ఆలీ సోదరులు, యిస్లాము మతములో నాధిక్యమైనట్టియు, ధీరమైనట్టియు విషయముల మాత్రే మనుసరించుచుండిరి. వారు భారత దేశములో యిస్లాము సుద్ధరించుటకు పాటుబడినటుల నేనరును కృషిసలిపి యుండలేదు. కిలాఫతుద్ద్యమమును వారు వృద్ధిచేసినటుల నేనరును జేసియుండలేదు. ఏలననగ వారు నిత్యభక్తితో బనిచేయుచుండిరి. చింద్వారాలలో నిర్బంధించబడినపుడు సయితము వారు మనసులోని మాటను వైర్యముతో జెప్పియుండిరి. దీర్ఘ నిర్బంధ మైన న ను వారి ని నీతులుగను దుర్బలులుగను జేసియుండలేదు. బంధిఖానాకు యెంతవైర్యముగ వెళ్లిరో అంతవైర్యముతోనే మరలవచ్చిరి. బంధిమోచనమైనప్పటినుండియు వారు నిత్యభక్తితో వారు బనిచేయుచుండిరి. వారటుల నుండినందులకు మీ రెంతయు గర్వపడవలసి యున్నది. సోదరులు నిరాడంబరులై, విషయవిధేయులై, అనిచ్చిన్న శక్తిసామర్థ్యములతో, ప్రజాసామ్యములతో మనోనికానమును తేజిల్లచేసిరి, అటుల నేమహానుభవీయుడును జేసియుండలేదు.

ఈసుగుణరాజి యుండుటచేతనే వారీయందు మీకు ప్రేమగల్గినది. వారిని మీరు ఆదర్శపురుషులుగ పరిగణించుచున్నారు. అందుచేతనే వారివేరుబంధమునకై మీరు వగచుచున్నారు. మీరేగాక చాలమంది ఆలేజో ముఖులను విడిచియుటకు చింతించుచున్నారు. వారున్నెప్పుడును పీడియుండలేదు. నాకు యిప్పుడు భుజములు పడిపోయినట్లున్నది. ముసల్యాముల గురించి నాకు ప్రతివిషయము తెల్పుటలో షేకతారీన్నే హితుడుగ ను మాన్దగృకుడుగ నుండెను. ఆయన నాకెప్పుడును తప్పుమా ర్గమును వాపియుండలేదు. చాల విషయములు లో ఆయన విజేతనజ్ఞానము అమోఘముగను నిశ్చయముగ నుండెడిది. ఆ సోదరులు మన్యప్రభువున నున్నంతకాలము హిందూమహమ్మదీయమైత్రీ సుగుప్తముగ నుండునని నేను తలచితిని. ఈ మైత్రీ చేయగల పనిని వారు గ్రహించినటుల మాలో నెవరును గ్రహించి యుండలేదు.

సుకుందగమును వారి విరహాగమునకై వగచి ఘోరిల్ల పులేదు. మనలో ప్రతివాడును స్వశక్తివై సాధారణపడి యుండవలయును. భగవంతుడే నిర్వికల్ప, శాశ్వత రక్షకుండు.

సోదరుల నెరుగనివారుమాత్రము విచారమున్నలైయుండురు. అంతియకాక వారికి మరవిషయములు తెలియవనిగూడ చెప్పవచ్చును.

స్వహితప్రేమాస్థుల స్థూలదేహము మనల వీడివెళ్లి నను, ఆత్మ మనతోనే యుండునని మన మతగ్రంథములు మనకు తెల్పుటలేదా? సోదరులఆత్మ మనతోనుండుటయేగాక, వారు, మనుష్యులుండి ధైర్యమును, ఆశను, శక్తియు గలుగజేయుటకంటె, కష్టమునందును నెక్కువ దేశసేవ జేయుచున్నారు. నిరాకరణోద్వేగముయొక్కయు, అహింసయొక్కయు రహస్య మేమనగా కష్టపరంపరనుండెయ్యే, మన ఆదర్శమును బొందగలమని గ్రహించుటయే. చిరుదము, కావనసభలు, న్యాయస్థానములు, పాఠశాలలు, వీనిని త్యజించుటలో నర్థమేమి? ఇది యొకమాదిరి కష్టానుభవమే! ఇట్టి ప్రాథమిక త్యాగమే మున్నందు కారాగారమునకు వెళ్లటయే, అవసరమున్నచో ప్రాణార్పణ జేయుటయే, విపరీతకష్టముల పొందుటకు దారి జూపును. మనలో చాలమంది యెక్కువకష్టముల జూందుకొలదిని, ఆకామితార్థము ను సమీపించినవార మగుదుము.

ఇంతియకాక పెద్దపెద్దసభలు చేసియు, ప్రదర్శనములు జూపియు లాభము లేదని యెంతవత్సరలలో గ్రహించి కాంతముగ కష్టానుభవమున కియ్యకొనుటయే విజయమార్గమని తెలిసికొంటు మేని, విజయము కీర్తుములో నునిశ్చయముగ బడయగలము.

మీ యుద్యమమును, నాదియేయని నేను భావించితిని. అదిన్యాయమని తలంచితిని. మీలో మహాత్ములు జెప్పియుట కిలాఫతే ఆదర్శమైనది. మీరు దుస్సురిపాలనముగాని, పాప మునగాని స్థాపించుటకు పోరాడుటలేదు. తురుష్కులు విరోపాలాని సుజాతివారగుటచేతను, వారు మహమ్మదీయులనియు జేగ్రాహణమునకు గడంగరనియు, యింగ్లిషు వారు జ్వేష పూరితులై యుండుట చేత ను మీరు వారి కూత నివృచున్నారు. తురుష్కులొకట మీరు పోరాడుటలన, మీరుతెదిక్కానములోని అధిక్యమునున్న నిర్మలత్వమునన్న ఉద్ధరించుటకై మీరు ప్రయత్నించుచున్నారు.

అందులకు మీరు స్వాభావికముగ తత్సంపాదనమునకై వివిధమార్గముల ప్రసర్తించుచున్నారు. హిందువులను మహమ్మదీయులను వారినైతికదార్శ్యమును చాలవరకు గోల్పోయిరి. రెండుమతములవారమును మతసాంప్రదాయముల నేమాత్రమును నిలువజెట్టుటలేదు. మనము అందరమును భగవత్పుత్రుల మగుటకంటె నితరులు మన మతానుసారము జీవించి మనకై జనత్యాగమును జేయవలయును. కాని మన మిప్పుడు భగవదు స్మృతుల మై యుండవలసి న మార్గము ను గ్రహించిమి. అసహాయోద్యమప్రత్యర్థులువారి యాదర్శసంపాదనమునకై ప్రక్రింపదగిన మార్గములకు గడంగురు రని యీ యుద్యమము ముందే గ్రహించియుండెను. కాన మనము మన ప్రత్యర్థులమార్గములకు భిన్నమైనవానిని అనుసరించునెడల భగవదనుగ్రహముగల్గును. ఇది మనముచేయగలవని. ప్రభుత్వమువారు నడచుమార్గముననేకాక భిన్నముగ నడచితిమేని మనము ఆచితకాలములోనే గడువులోపల విజయము గాంచగలము. సునయోద్యమము అహింసనివాదనే యాధారపడిన యున్నది. క్షయనారికి అట్లుగాక దౌర్జన్యమే కణ్ణులు. కాలముజేయవచ్చుయెడల చురుకు పుట్టనేలయను భుత్వదౌర్జన్యమునకు ప్రతికూల జేయవచ్చుట వీధి, మదకాను, లగుదురు. అహింసమాత్రము మనోన

విదేశ వార్తలు

నానాజాతి సమితి

విస్తారము, లక్ష్యాలు, లక్ష్యములను గాఢముగా పరిశీలించుట

జులై 74 కంటే 5 లక్షల బంగారు ముద్రల విలువ గల నగదును విలసితముగా విక్రయించుట

ఇంగ్లాండును నిరుద్యోగులను తీరమున నున్నది. లండనులో మేయరు లయనుబాధిగాని సంబంధముగా మృతి గాల్చుచున్నది. ఈ భారతమునకు ప్రభుత్వమువారు భరింపజాలరు. ఈ విషయమై పట్టణములను గావించి ఆలోచించుచున్నాము

ఇండియా ఎగుమతి వ్యాపారము అధిక మగుచుండుటచే గూఢాయినిలను (నిట్స్ ఫంజి) అధికమగునని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక తలచుచున్నది.

విదేశములనుండి దిగుమతి చేయుచున్న వస్తువులు, ఆహార పదార్థములపై సోవియట్ ప్రభుత్వమువారు నూటికి నూరు వంతున పన్ను విధించుచున్నారని, పన్ను చెల్లింపబడినచో ఆ వస్తువులను ప్రభుత్వమువారు స్వీకరించుచున్నారని.

వాషింగ్టనునందు పరిశీలనకు హాజరై, ఆయుధవిస్త్రము మహాసభ శీర్షికలములలో నురుగున. ఏకమందు జరుగునో యింకను నిర్ధారణ కాలేదు. శీర్షికలములలో నివసములు ప్రకటింపబడును.

విద్యార్థుల సమస్య

లాయరుబాధిగారు ఆంగ్లేయ చంతులకు నున్నారు. డిసెంబరు పంపనల సెలవుకు చిట్ట తయారు అయినది. ఈ లేఖ కావలయునగుటకు పంపబడినది.

ఇదియే బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు కడపటి బాని కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. సభ సమావేశమైనను, విద్యార్థుల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముల రాష్ట్ర మనుష్యమునకు సంబంధించిన వచ్చ జరుగదని తీర్మానింపబడినది. ఈ విషయమై డిసెంబరు గారి అభిప్రాయమునుండి తెలిసికొనుట అవశ్యమని లాయరుబాధిగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

తురుష్కుల కుట్రలవలన మెసపటోమియానుండి కర్తబాదివారు తిరుగుబడి. బ్రిటిష్ సేనలు వారిని ఆటవింపి టెంతి వార్త లేకెంచినది.

ఈ నెల 20, 21 తేదీలలో లిస్బన్ నగరమున గాలివా నలమన అనేకమంది మరణించిరి.

వర్షియా వ్యవసారములు

తైము పత్రిక టెహరాన్ విలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచున్నది.

ఆంగ్లో పర్షియా సుధి విషయమై పర్షియావచ్చిన ఆ ర్యుటెస్మితు అను ఆంగ్ల ప్రతినిధి పర్షియానుండి ఇంగ్లాండు నకు వెళ్లెను. ఇతనివిషయమై పర్షియా ప్రజలు, ప్రభుత్వమువారు ఈ రాష్ట్రము చూపలేదు. పిలుచు చేంట్ల ముకు వచ్చిన వారినికొందరు టిని పరీక్షించిరి.

పర్షియానువరాజు హ్యారిసునగరము చేరెను. ప్రాచ్య ఆధ్యక్షుని ప్రతినిధి అతనికి స్వాగత మొనగెను.

బర్గలొండు సమస్య

రాయబారుల సభ హంగరీకి అంత్యసంకేత మందిరి. శీర్షికలములలో బర్గలొండు భాగీచేయవలయుననియు అట్లు చేయని యెడల కఠినతరపు ముప్పుకొనుట అవసరమని వారు హంగరీ ప్రభుత్వమువారికి తెలియబరచిరి.

విద్యార్థుల సమస్య నిరుద్యోగుల సమస్య అతితీవ్రముగ నుండుటచే లాయరుబాధిగారు వాషింగ్టనుకు సభలకు హాజరు మందిరి.

లోతు నియోజకవర్గమువారు వింట్రెంగుహాం నతి బ్రిటిష్ పార్లమెంటునకు తమ ప్రతినిధిగ ఎన్నుకొనిరి.

యం. బ్రహ్మాండుగారు, సర్దార్టిగారు, జస్వరాండు గారు ప్రాచ్య ప్రతినిధులుగా వాషింగ్టనుకు సభలలో హాజరుకొనెదరు.

మావలాల విప్లవము

చెన్నపురి దొరతనము

26 వ తేదీ ప్రకటనము

25 వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలవరకు—24 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2.30 కు నీలంబరము సేనలు మంగళ యుద్ధము చేతుండనే ఆకమించెను. 200 మంది విప్లవకారులలోను 70 మంది చెలియారుపూజానది దాటి యుద్ధమునకును తక్కిన వారు దక్షిణమునకును పోయిరి తలచుచున్నారు. ఇదిపోయిన వారిలో కిల్లాపేట రాయసుకూడ నుండెను. కల్లికోటనుండి వచ్చిన 2 సేనలు 24 వ తేదీ నీళ్లలో ముంచి బయలుదేరెను. చెలియారునది దాటి 27 వ తేదీ ఉదయమునకు మంబాడు చేరెను. 2 సేనలు 24 వ తేదీ మన్నారకోటకు చేరెనుగాని అంతకుమునుపే విప్లవకారులు హిందువుల దుకాణముల నన్నిటిని దోచుకొని పారిపోయిరి. మన్నారకోటకు వెళ్ళుట 5 మైళ్లదూరమునకున్న పెద్దసేను యీ సేనకులుకొనెను. చెలియారుచీ ప్రాంతమునందలి విప్లవకారులు బాంగిపోయి ఆయుధముల నిచ్చివేసిరి. 239 మందిని పట్టుకొనిరి. మంబాడు సేన 28 మందిని కొన్ని ఆయుధములను పట్టుకొనెను. ఎడ్డాకులమునకు ప్రమున ముగ్గురిని పట్టుకొనిరి.

వైదిక కావనము స్పెషలు ట్రిబ్యునలు.

జే. డబ్ల్యు. హ్యూసు, ఏ. ఎడ్విన్సు, ఆర్. వారాయ ఇత్యుగుగార్లను ప్రత్యేక న్యాయాధిపతి సంఘముగా నేర్పరచి తిని వీరందఱును వి. సి. ఎస్. లు. వీరిలో హ్యూసు గారధ్యక్షుడు, తక్కినవారిందఱు సభ్యులు. వీరు మలవాత వైదిక కావనపు కేసులను విచారించెద రని చెన్నపురి దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

ఒక కేసులో తీర్పు.

26 వ తేదీ వ్రదయమున స్పెషలు ట్రిబ్యునలు వారు తీర్పు చెప్పిరి. 15 మందిలోను ఏమగురికి చెరి 7 ఏండ్లు ప్రవాసమును తక్కిన 8 గురికిని చెరి 5 ఏండ్లు కఠినశిక్షయు విధించిరి.

సేనల ప్రకటన

మలబారులో పరిచేయుచున్న సేనలను చెన్నపురిలోని సేనాని ప్రకటించుచు తంతివార్త నంపెను.

మలబారు జిల్లాబోర్డు

24 వ తేదీ సాయంకాలము కల్లికోటలో జిల్లాబోర్డు సభ జరిగినది. కొన్ని తీర్మానము లామోదించబడెను. మావలాల విప్లవము నీ సభ వారు తీవ్రముగా నిరసింపుచున్నారు. అజ్ఞానులను మూడవమృత్యుము (ధర్మ) గల వారు నగువారికి ఆందోళకులు గావించిన బోధనలవలననే యీ విప్లవము కలిగినది. కాంతిని నెలకొల్పుటకు దొరతనమువారు రవలంబించిన విధానము శ్రేష్ఠమైనది. 2. ఈ సభకు వెనుక నభ్యుత్థుడుగా నుండిన జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ధామసుగారు విప్లవరంగము నుండి సురక్షితముగా కల్లికోటకు వచ్చినందులకు సభవారభినందించుచున్నారు. 3. ధామసుగారు సహాయనిధి నేర్పరచి యొక అనధికార సంఘము వారి యాజమాన్యముక్రింద నుండుట ప్రశంసనీయము. ఈ సభవారు సంఘమునకు సహాయముచేయ సంసిద్ధులు. 4. మలబారులో రేజీయ ట్రైబ్యూనియలు సేన నేర్పరచి అందు రాజభవలగు మలయాళీల పైనుకులనుగా చేర్చుచో ఆభ్యుత్థులునును అనకాళము కలుగునని యిండియా దొరతనమునకు చెన్నపురిదొరతనమువారు విన్నవించవలె నని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

కంసాబులను మావలాల నిష్పంధించుట.

మీరు మాకు కత్తులను చేసి యియ్యనిచో మిమ్ములను చంపివేసెదమని మావలాలవచ్చి బెదరించిన యిద్దరు కంసాబులు (హిందువులు) తిరురంగడినుండి కల్లికోటకువచ్చి ప్రభుత్వోక్త్యులకు తెలిసిరి.

24-9-21 వ్రదయం 10 గంటలకు దొర్నాల గ్రామంను నామ్మచేయ విధవరాలు వుకేకవి. కొండగడ్డితెచ్చుకొని తినిచుటకు గాను దొర్నాలకు 8 మైళ్లదూరంలో గోరంకుల శిలలో గడ్డికోస్తూయుండగా పెద్దపులి వచ్చి నడుము పట్టుకొని వెళ్ళినది ఈ ఆపద యింకా యెంత మందికి తలస్థించునో యని అందరున్నా భయపడుచున్నారు అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

నీలగిరి జిల్లా బోర్డునందు 24 మంది సభ్యులుండవలయుననియు అందు 18 మంది ప్రజాప్రతినిధులుగ నుండవలయుననియు అందు 9 స్థానములు స్టాంట్లకు ప్రత్యేకించవలయుననియు జిల్లాబోర్డువారు తీర్మానించుకొనిరి.

లముగ నుండవలయును. అహింస నీ కావశ్యకముగ నుంటు చేర. నష్ట మేమియునులేదు. అది నీయం దున్నంతకాలము దౌర్జన్యమునకు మనము గడంగ నేరదు. మన యహింసా కార్యక్రమములో మనకు పూర్తివిశ్వాస ముండవలయును. దానికి ముందు మనోవాక్కుగృహంబాగ నుండవలయును. ఇప్పుడు ఆగ్రహమునకు నెక్కువగాకాణముగలదు. కాననిష్పదే ప్రతిపక్షావృద్ధియునును అహింసచేతనే, ఈసంవత్సరములోనే జయమందగలమని గ్రహించవలయును.

అహింసాకార్యక్రమము ఒకవిధ్య గాను. హిందువులు కాకుండ 7 లక్షలమంది మహమ్మదీయులును ఏకగ్రీవముగ కపథముగావించి తేని యేమియ్యెడినో నానింపుడు. చిరదములాం దినవాగందరము బిందముల విదనాడి, న్యాయవాదు లందరును న్యాయస్థానముల బహిష్కరించి, నిద్యార్థులు అందరును పాఠశాలలునూ, అందరును కాలనీశాల బహిష్కరించుచున్నచో యిదివరకే జగదునుండెడి వారము గామా? మనలో చాలమంది దుష్టులుని కృష్ణమైరి. 7 కోట్ల మహమ్మదీయులున్నారు. 22 కోట్ల హిందువులున్నారు వారిలో కొందరుహూనిము నిజమైన హిందువులును, మహమ్మదీయులునైయున్నారు. మన ఆవశ్యకము లభించుచున్నచో కారణము మనమే యగుచున్నాము. మహిమోహము వలన బంధమైనదైతవో మనము మహిమయములో నిప్పు నింపుట విషయములో సహాయము మీద సవరములే.

సోదరులును దావలై నే చెప్పుకొంటుంటు గానోరు. వారు నిష్కల్యముగ బలతేసియుంటి. వారితో నైసర్గికము యిస్లామునకును దేశమునకు సేవ చేసియుంటి. కిలాభకు పంజాబుదరంతములు చక్కబడకున్నను, యీ సందర్భములో స్వరాజ్యము స్థాపింపబడును, తప్పు నాదియు నీదియు నగును. మనము దౌర్జన్యవిరహితముగ నుండవలెను గాని సాత్వికముగ నుండవలెదు. సోదరులు నిపాయాల విధిని గూర్చి చెప్పినవారిని కెప్పలయము; కైగురు చెట్లకు కంగీకరింపవలయును. మనలో క్రైస్తవ శిలు లేకున్నచో నీ పోరాటము సాగదని మనముకొనకక్కరలేదు. అదియే సాగలేకున్నచో మనము స్వరాజ్యమునకుగాని; కిలాభకు పంజాబు దురంతముల చక్కబరచుటకుగాని అర్హులము గాము. మహమ్మదీయుడు గాని హైందవుడుగాని యీ ప్రభుత్వముక్రింద నిపాయాగా గాని యేయు దొర్నాగగాని సేవకేయుట పాపమని వేయిచోట్ల చాటవలయును

ఇంతకంటె ముఖ్యవిషయ మేమనగా, మనము వితేకనస్త్రుమున, బ్రిటిషు, జపనీసు, అమెరికను, ఫ్రెంచి యేదైనను సరే నిహిష్కరింపవలయును. ఇదివరకు రాటుములను మగములనున్న నెలకొల్పకున్నచో ఇప్పుడైనను పతియింట నెలకొల్పి కావలసినసత్వం తయారుచేయవలయును. దీనిచేతనే మనకు దేశనిహితవై అహింసాపార్థమనం దు విశ్వాసము గలదనియు, కిలాభకు సమస్య మూడని జేమాగ్గ మనియు తెలియలగు. కొందఱు మహమ్మదీయులైతికగూడ నిదియే సాక్షిభూత మగును. మన కార్యక్రమములో మనకు విశ్వాసము గలదనుటకుగూడ నిదియే పరమసాక్షి. సంపూర్ణముగ వితేకనస్త్రుముల బహిష్కరించిన మానములో మన యాద్యమును బాంధవల మని నానమ్మకమును మరల కెప్పుడున్నాను. ఎందుచేతననగా ఆఫ్ఘను మనము స్వతంత్రమయ్యి, దౌర్జన్య ప్రక్రియల నాపుటలేసి, అగడమున్నచో సిమియోగ నాతిక్రమమునకుగూడ గడంగులకీతిలో నుండును.

ప్రభుత్వమువారు మీకు గావించిన యభివృద్ధిలములకు ముందు అహింస లేప్పు నేరంగులేదు. అది వితేకనస్త్రు బహిష్కారమూపమున, మనయింట్లో గుడ్డను తయారు చేయుటతోను కార్యరూపమును దాల్చుటయును.

జిల్లు, యుమ్మన్మితుడు, మోహి కి గాంధీ.

విద్యార్థుల సమస్య

విద్యార్థుల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గల ప్రత్యేక రాష్ట్రమని శంకు పతనములవారు అంగీకరింప నవసరమైదను మరలచో సంధిసమావేశము జరుగునని అభిప్రాయము ప్రబలియున్నది. ఈ విషయమై సికే కేజ్ నాయకులకు ఆంగ్ల బ్రిటిషుగాల్పు చెప్పిరి:—“తెండు పక్షములవారు వ్యతిరేకాభిప్రాయమై యుదుటవలసివచ్చిచిట్ట లేదు. ఒకరి అభిప్రాయములు మరొకరిక రామోదించ నవసరములేదు. సంధిసభ తీర్మానము తిరువరకు సమ్మతములుగ నుండిన ముందు భేదాభిప్రాయము నుండ నవసరములేదు. స్వప్రభుత్వపోషకునా అభిప్రాయములు అట్లే యుండ గారి కిష్టముగ.

డిసెంబరుగారి క్లిష్టతించిన అభిప్రాయములన్ని సంశయములో చేరి ఈవిషయము

వారును చచ్చిండు

నిపుణులు కావలెను

మో. క. గాంధీ

(యంగు ఇండియా)

రాజములనుగూర్చి వ్యాఖ్యానములు బయలుపడెదమంది ననుకూడ, భారతదేశమునందు వీరమయ్యగు కళ వ్యాపింపనిదే స్వరాజ్యసంపాదనము దుర్భలమనవిశ్వాసము నన్ను విడనాడలేదు. ఈ సిద్ధాంతమునందు హేతువాదము మిగుల సులభముగనున్నది. ప్రతిగ్రహమును స్వయంసాహాయ్యమువై నాధారపడకున్న గాని భారతదేశము కోల్పోబడును. అధికవృత్తియున్న గాని భారతగ్రహములు స్వయంసాహాయ్యమువై నిలువజాలవు. కాబట్టి మిల్లులలో మనబట్టలన్నిటిని తయారుచేయించిన ప్రయోజనముండదు. రాజము లిట్లుస్వత్రయు ప యోగింపబడుచేసి, అవసరమగు పనిముట్లులేకనే ప్రతిగ్రహమును ద్రవ్యమును సంపాదించగలదు. భారతదేశము తనకు గావలసిన వస్త్రములను తయారుచేయగలదు. నూలు వడకుట సామాన్యమయ్యెనేని లక్షలకొలదిగ నుండు నేతగాంధీ కుడు భ్రాతృపు వృత్తులకు మరలుదురు. చేతితో నూలువడకుటయందు గల యార్థిక నూత్రమిదియే.

రాజము విధిలేక ప్రాల్మాయిపడుచున్నది నుండి మన శ్రీలను సంరక్షించును. భిక్షులనువృత్తిని పోషింతును. మన మాంద్యమును పోగొట్టును. మనస్సును పరిశుభము చేయును కోట్లకొలది రాజమునుతనసిద్ధాంతముగ గ్రహించి యుపయోగించినచో, ప్రజలకు భగవచ్చింత గలుగును.

నూలు వడకుటయందు గల నైతికసూత్ర మిది.

నూలువడకుట సామాన్యమైన విదేశవస్త్రములకు శూన్యమైన, భారతీయులు క్రద్ధతోను, శాంతముతోను, అహింసాపరితమైన మురిపిషయకపోగాటమునందున్నారని నిదర్శనముగ నుండును.

విదేశవస్త్రములను బహిష్కరించి మనకు కావలసినంత దీనికి నే నీ బట్టలను తయారు చేయ గలమని యితరులు నమ్మజాల కున్నారు కాని ఈవృత్తి కొనసాగిన, వారిఅభిప్రాయము మారును. ప్రభుత్వమువారిని అప్పుడు మనము కోరినట్లాడించుటకు నిమిలు కాననాతికమణిమును ప్రారంభింపవచ్చును.

ఇది రాజకీయ సూత్రము.

రాజముతోటి స్వరూపనిచేయుదు, నూలువడకుట వ్యసన అభ్యసించి ఇతరులకు నేర్పుచుండునట్లు అనుభజ్యులైన మన నాకు మంగరాష్ట్రమునందు గాన్వింపరైరి. జనసామాన్యము కర్మాహముతో నుండెనుగాని వారికి విషయము నేర్పింపు వారు లేరైరి. మంగరాష్ట్రపరిస్థితులే యితరరాష్ట్రములలోగూడ యుండును. ప్రతిరాష్ట్రమునందును మాదిరిరాజములను వానితో పనిచేయుగల యనుభవజ్ఞులును నుండిన వివరములు తెలిసికొన గోరువారు వీరికే వ్రాయవచ్చును. కలకత్తా జాతీయవిద్యాలయ మందిరమునందు నుమారు 15 రకముల రాజములు ప్రదర్శింపబడియుండెను వానిప్రయోజకత్వమును కనుగొనగలవా డేకి మంగరకముల వేలకొలదినూలు వడుతున్నారని కాని ఎవరెవరెంత పనిచేయుచున్నారో కనుగొనుచుండలేదు. ప్రతికార్యమునందు యును ఈ నిమిత్తమై క నీ సము రి రాజములను, 5 గురు పురుషులను, 6 గురు శ్రీలూ వినియోగించిన రాగులనుండునని నాయభిప్రాయము. కర్మాగ్రహీతమువారికి వ్రాయుట యవసరము. ఎంకవలకు సులభముగ తెలుపదగునో, అంతవలకును ఈవృత్తియందు ప్రకటిం చుచుంటిమి. ఈవిద్యయందు సాండిత్యము సంపాదించ గోరువా రీవ్యాసము లన్నిటిని సావధానముగ జదువుట యుచితము కాని కేవలము చదివినమాత్రముననే సాండిత్య మలవడదు. అభ్యాసమే సాండిత్యమును సంపాదించగలదు. లక్షలకొలదిజనులు అధికవృత్తిగ బెట్టుకొని నూలువడకుదురు. ఎల్లరును మతసిద్ధాంతముగ నంగీకరించి వడకుదురు. కొందరు ఒక కాస్త్రముగ బరిగణించి నూలువడకుదురు. ఈ చివరతరగతివారు దినమునకు 8 గంటల వంతున ప్రారంభదశయందు నూలు వడకువలెను. వడకునపుడే, నూలును కొలత పెట్టుట యుత్తమము. ప్రతిదినము వినియోగించి కకాలమును, కడికిననూలుకొలతను గమనింపవలెను. కండెలు చేయుట, నేయుటగూడ నేర్పుకొనవలెను. అన్నిరకముల రాజములను తెలిసికొని మరమ్మతుచేయుటయందు నిపుణత సంపాదించుకొని యుండవలెను.

పద్ధతి ప్రకారము నాకచక్రముతోటి పనిచేయుచుండిన గాని మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించజాలము. స్వదేశీయన

నవమాంద్ర మహాజనపథ.

తీర్మానములు.

1. భారతదేశాభ్యుదయమునకును, భారతదేశ స్వరాజ్య సంపాదనకొరకు నిరంతర దీక్షాపరతలకులై తమ స్వస్వము దేశమునకు ధానపోసిన లోకమూల్య బాల్యంగాధర తిలకు నిర్మాణమున కీ సభవారు చింతిల్లుదు, వారి దేవతమును అదర్శముగా నిడుకొని సత్వర స్వరాజ్య సంస్థాపనకు గాఢ ప్రయత్నములు చేయవలయు నని మన దేశీయుల నీ సభవారు నన్నీ ధించుచున్నారు. (అగ్రాసనాధిపతి).

2. ఆ. ఆంధ్రనాయకులును, ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోప సంఘమునకు కాగ్యదర్శియు, దేశసేవా పురస్కరమును నగు పురాణం నాగభూషణం పంతులుగారి నిర్మాణమున కీ సభవారు చింతిల్లుదు వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని దెలుపుచున్నాము.

3. దేశసేవానిరతులయి, ఆంధ్రులలో ప్రఖ్యాతిగడించిన గాడె రాఘవరావు పంతులు, అనేక సంవత్సరములనుండి ఆంధ్రదేశములో దేశాభిమానిపత్రికను స్థాపించియు, సంఘసంస్కారములు సత్పియు, బాటుపడిన దేవగు పుం శేషవలపతి రావుపంతులు, బ్రహ్మశ్రీ శతావధానిదివాండ్ల తిరుపతిరాష్ట్రీ గార్ల మరణమున కీ సభవారు చింతిల్లుదు, వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని దెలుపుచున్నాము. (అగ్రాసనాధిపతి).

3. ఆ. మాతానా శేకతాతీ, మాతానా మహమ్మదాల్లీ, డాక్టరు కిచ్చ, శ్రీ శంకరాచార్యులు మొదలగువారి నిర్బంధముల న్యాయములనియు, అక్రమమనియు యీ సభవారిభిప్రాయపడుచు, దేశసేవాపరాయణులగు వారి భైర్య స్థయ్యముల కీ సభవారు భిక్షించుచున్నారు.

4. ఆంధ్రదేశములో స్వరాజ్యోద్యమమున పాటుపడుచు, అక్రమముగా ప్రభుత్వమువారి చేత నిర్బంధితులైన ఆంధ్ర సోదరుల త్యాగ, సహన, భైర్య, స్థయ్యముల కీ సభవారు గాఢించుచున్నారు.

ఉపసాదకులు:— శ్రీ ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

2 ఆమోదకులు:— శ్రీ మాల్వీ ఆమిడ్ హైదర్ సాహెబ్.

3 దువ్వూరి సుబ్బయ్యగారు.

4. వసంతరావు లక్ష్మీనరసయ్యగారు.

5. ధర్మేశ్వరీలు న్యాయప్రకారావుగారు.

6. ఉన్నవ లక్ష్మీబాయియ్యగారు.

౪. వీరాల శేరాల పోరులు తమ పుష్పాలక సంఘమునుగూర్చి చూపిన అఖండత్యాగమును, నిరుపమాన దీక్షాను ను కొనియాడుచు తత్సంబంధమున కార్యాగ్రహమున ప్రవేశించుటకు దేనువీయని పోరుల గాఢించుచు, అఖిల భారతదేశమును దీక్షించిన తమ దీక్షను వడలిచేయుక కార్యసిద్ధి అగువరకు ఆ పురవాసులు తమ కార్యోత్సాహమును వడలకూడదని యీసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపసాదకులు:— దేశభక్త శ్రీ కొండా నేకటప్పయ్యగారు.

ఆమోదకులు:— పోతాప్రగడ వెంకటేశ్వరులుగారు.

మాగంటి ఆన్నపూర్ణాదేవిగారు.

గి. నుండలాధికారులు "ఆంధ్రవాణి" పత్రికవై ప్రయోగించిన పత్రికాకాసున ప్రయోగము నీ సభవారు గర్హించుచు, తత్ప్రతికాధిపతు లగు న్యాయపతి నారాయణమూర్తి పంతులుగారి దేశసేవకు నభినందించుచున్నారు.

ఉపసాదకులు:— శ్రీ కాళీవాసునిశా నేశ్వరరావుగారు.

ఆమోదకులు:— మల్లాది కృష్ణమూర్తిపంతులుగారు.

6. ఆంధ్రజాతి యొక్క గౌరవమునకు నేత్యులవు పడుచున్నది భంగకరముగా నుండుటచేసి స్వరాజ్యసంపాదనకు ఈ వృత్తిని అనుగంట జేయుట అత్యవసర మగుటజేతను ఈ వృత్తి జాతీయజీవనమునందలి పెండన సోపానములోని సహాయ నిరాకరణము.

నూలువడకే ఆనూలుతో బట్టలు నేయుటయందును మనము నిపుణత సంపాదించుటకు సంసిద్ధులమై యుండుటచేతనే మనము బహిష్కరించుచుంటిమి. ఈ మార్పు కాలములో మనలో ప్రతివారును నూలువడుచుండి, ప్రతిరాష్ట్రమును తన యన సరములను జూచుకొనుచుండినగాని బహిష్కారమగు మనము కొనసాగింపజాలము. ప్రతిరాష్ట్రమునందును నిపుణుల నేతలున్న గాని యిది సాధ్యము గానేరదు.

ని నివారించజేయుటగూను ప్రయత్నములను జేయవలయు నని ఈసభవారు భిక్షిపాఠపడుచు

- 1. ఆశ్వధాటి రామమూర్తిగారు
2. పోలిశెట్టి హనుమయ్యగుప్తగారు
3. బులుసు సాంబమూర్తిగారు
4. యామినీపూర్ణతిలకమ్మగారు
5. గాడిచర్ల హరిసర్వోత్తమరావుగారు

ఒక యువసంఘముగ నేపిడి అజ్ఞోబుర మాసాంతము లోపుగ నివేదికను తయారుచేసి ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘమునకు పంపునట్లు తీర్మానించడ మైనది. ఆకమిటికి బులుసు సాంబమూర్తి గారు కార్యదర్శిగ నుండవలయును.

కా. నాశేశ్వరరావు.
యామినీపూర్ణ తిలకమ్మ.
బులుసు సాంబమూర్తి.
వి. జి. వేంకటకృష్ణమూర్తి.

అంటరాని లేనను అనుభూరాచారము అనుగంటు వరకును మనదేశము బాగుపడ నేరదనియును అట్టి దురాచారమును పోగొట్టుటకు యంతరతు ఆంధ్రులు చేయుచున్న ప్రయత్నములు ఎంతమాత్రము చాలవనియును అట్టి ఘోరాచారమును పోగొట్టుటకు సకల విధములైక ప్రయత్నములను ఎల్లవారు ను క్రియాయోగమునను చేయవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉ. పోలిశెట్టి హనుమయ్య గుప్తగారు.
ఆ. సి. వి. రంగముగారు.

ఒక మూగమనిషి పరాచి అగుట.

వనకజి మురారజి పేరుగల నా బావమరిది 31 ఏండ్లు వయస్సుగలవాడు చేతులు నంకర, మూగ, కొంచెము పిచ్చిచేష్టలు గలవాడు. కులము గుజరాతీబాటియా, 40 దినములనుండి యిల్లువిడిచి వెళ్లిపోయినాడు. నాడు ఒక కమీజు ధోవతి టోపీ మూత్రమే ధరించి యున్నాడు. నానిని పట్టి నానగ్గరకు తెచ్చువానికి 25 రూపాయలు ఇనాముగాక ఖర్చులు కూడియిచ్చబడును.

ఇట్లు,
మానజీ తులసిదాసు,
(8180) పాణబాబూ - సికింద్రాబాదు. (డక్కన్)

మాతన రాజకీయ గంధములు

(నా 854) (8155)

1. మైందవస్థరాజ్యము 0-8-0

గాంధీ విరచితము, హరిసర్వోత్తమరావుగారి ఆంధ్రీకరణము.

2. ఆంధ్రచూత

నూతన రాజకీయనాటకము 1-0-0

3. తిలకుశతకము

కర్తానాపూరిత వృత్తములు 0-4-0

౪. స్వేచ్ఛాజీవనము

కుధాకర కవి విరచితము. రాజకీయ తత్వగ్రంథము 0-9-0

౫. భారతోద్బోధము

ఉత్తరభారత పర్యావరణ 0-4-0

౬. భారతదేశ స్వరాజ్యోత్సాహము 0-6-0

సి. యచ్. ఆంధ్రుడు విరచితము

2. రాజపు సం దేశము 0-1-6

౮. వంశాబివర్ధము 0-2-0

౯. మహాత్ముని యువన్యాసములు 0-12-0

10. Swaraj- The goal & the way B. C. Pal 1-0-0

11. Nationalists V S. Moderates (Interesting Political Controversy) 0-8-0

ముఖ్యగమనింపు: ప్రతి గ్రంథము లొకరూపి కొను నారికి మాత్రము పోస్టభర్తులు ఉచితము.

ఉదేంద్ర ప్రచురణాలయము

17, నారాయణ మొదలి వీధి, మదరాసు.

ప్రజాసేవ

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

ప్రజాసేవ ప్రకటనలు: ముఖ్యమంత్రి జయభారతి 24 వ తేదీన గౌరవనీయమైన...

మలబారు సహాయ నిధి: ఈ సంవత్సరమున...

జి. ఓ. నెం 1163 కారాగారములు.

కారాగారములు యివ్వబడునట్లు తెలుపుటకు...

తెలుగు భాషా శాస్త్రము ప్రాథమిక పాఠము.

Table with 3 columns: Item, Quantity, Price. Includes items like 1 మౌనము, 1 గుమాస్తా, 2 గుమాస్తాలు...

శ్రీ కవుల హృదయారాధన గారిచే ప్రాసించబడిన శతనామస్తోత్రం...

Advertisement for School Books! College Books!! Macmillan's Publications. etc. Victoria Depot.

Advertisement for Bangle and Ring. బంగారు గట్టిగోలునా. బంగారు గట్టిగోలునా...

మహాత్ముని సంచారము

తాడిపత్రి కార్యకర్తల సందర్శన: మహాత్ముని మున్నగువారు 29 వ తేదీ వుదయము 6 గంటలకు...

అసహాయోద్యమ తత్వాధ్యయనము: పూనాగరమున 24 వ తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు...

కల్లుడు కాణముల శేషు: కట్లోలో పాండ్లవారమున సభకు పాల్గొన్నాడని...

మహాత్ముని సేలమునకు వచ్చుట: 27 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12-30 కు మహాత్ముడు సేలమునకు వచ్చెను...

ప్రజలకు 500 టిక్కెట్లు: జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఇచ్చెను. టిక్కెట్లను చూపించినవారు మాత్రమే కొట్టగోనికి వెళ్లవచ్చును...

మొదటిసారి పోలీసు దళములని జనులను—బాంబులు ప్రభుత్వమునారి అనుమతిపై కగానీ డిస్ట్రిక్టు పోలీసు నూపర్నెంటు ఆజ్ఞాసార మీకేసు చేయబడెను. ఆరెండు పుత్తె రువులను కొద్దులో దాఖలుచేసితిని. జూలై 7 వ తేదీని క్లెట్రామెయిలు వచ్చినపుడు నేను సిటీస్టేషనులో నున్నాను. 1,6,7 ముద్దాయిలగు మహమ్మదాలీ, భారతీకృష్ణ, షేకతా లీగార్లను నేను చూచితిని. వారిని ఊరేగింపుతో తీసికొనివెళ్లిరి. రేహిలరాంధర్ కాలవద్దనున్న కాంగ్రెసువల్లభు షేకతాలీగారు మొదట వెళ్లిరి. అదినభాకాల తు సమీపము. ననేయ న్న. డి. ఆ. రాలలో నేను భ జరిగినది. జూలై 8-9-10 తేదీలనుభిలాభతుసభ జరిగినది. నేను మూడుదినములు అన్నిసభలకు వెళ్లితిని మొదటిరోజున సాయంకాలము 5 మొత్తము రాత్రి 10 వరకును సభజరిగినది. ఆనాడు అభ్యుత్తర వహించిన మహమ్మదాలీగారు సస్యనించిరి. పిమ్మటవిషయనిర్ధారకసంఘ మేష్టరుపడెను. అందురాష్ట్రమునకు 5 గురు ప్రతినిధులవంతునను సింఘజం బాయి రాష్ట్రములకు చెరి 10 మందియును సభ్యులుగానుండిరి. 7 వ ముద్దాయి షేకతాలీగారు యాపద్భారత భిలాభతుసంఘ కార్యదర్శి. మణ్యకాలవద్ద నేను నలుగురిని కావలి వెళ్లితిని 8-7 ముద్దాయిలు కాంగ్రా పాఠశాలలో బసచేసినది వారు చెప్పిరి. 9 వ తేదీని పురయము 9 మొదలు 11 గంటల వరకును మరల సాయంకాలము 7 గంటలకు విషయనిర్ధారణ సభ కాంగ్రా పాఠశాలలో జరిగినది. సాయంకాలము 6 వ తీర్మాన ముమోదించబడినపుడు నేను సభలోనుండిని. ఆతీర్మానమునకు సరియగు భాషాంతరీకరణమునే జాంబాయి దొర తనమువారు తమ యుద్ధరువులో చేర్చియున్నారు. మహమ్మదాలీగారు ఆతీర్మానమును సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి. ఇది చాల ముఖ్యమగు తీర్మానము. ఇదియే యీసభ కంతకును ముఖ్యతమమగు విషయము అని మహమ్మదాలీగారు చెప్పిరి. ఆ తీర్మానమును రెండవ ముద్దాయి మోవీహుస్సేను అహమదుగారు రుపపాదించిరి. వారియుపన్యాసమును సంతీప్త పీయందు యిన స్పెక్టరు టాఖాస్సీ, సబుయినస్పెక్టరు మొంబహదరుఖాను గార్లు వ్రాసిరి. అని సాక్షి చెప్పగా నాకు యింగ్లీషుభాష. సాక్ష్యము హిందీలో నుండవలెనని హుస్సేను అహమదుగారు తిర్చిరి. చెప్పిరి. పిమ్మట ఉరుద్దూలో చదివి వినిపించెదనని విచారణకర్త తేలివెను. పిమ్మట సాక్షి యింటుల చెప్పెను. ఆనాడు అహమదు గారు యీ తీర్మానమునుగూర్చి సింధీభాషలో మాటలాడిరి. ఇనస్పెక్టరు కరంచందు, సబు యినస్పెక్టరు అబ్దుల్లాగార్లు ప్రాస్యలిపివ్రాసిరి. ఆతీర్మానమును బరపరచుచు పురుదుభాషలో దాక్తురు కిచలూ (5); నినురు అహమదు (5); గార్లుప్రసించిరి. ఇనస్పెక్టరు రక్తా హుస్సేను, సబు యినస్పెక్టరు మొంబహదరు ఖానుగార్లు ప్రాస్యలిపివ్రాసిరి. శ్రీశంకరాచార్యులవా రాంగ్ల భాషలో మాటలాడిరి. దానినిగూడ ప్రాస్యలిపి వ్రాసితిమి. ఆ తీర్మానము నామోదించినవారందరను లేవలెననిమహమ్మదాలీ గారు పలకగా సభకువచ్చినవారందరనులేచినించిరి. ఆసభలో షేకతాలీగారుకుమారుండిరి. ఆయన బేడవైసుం డెనెజ్జావకము. పురియేతిర్మానమునను సభ్యులలేచి నిలువలేదు. ఈతీర్మానము నామోదించినపుడు 2000 మంది యుండిరి. మహమ్మదీయులు, హిందువులు, పఠానులు, సిక్కులు, షిక్కులు, కచ్చివారు, మోవీలు, పీరులు మున్నగువారుండిరి. మాలానాతాజి మహమ దు (అమరాలు) మోవీ అసదుల్లాహగార్లుకూడ నుండిరి. పీరు తుర బలీహగారు మున్నగువారు శిష్యులతోవచ్చిరి. మంగరాష్ట్ర మునుండి తప్ప తక్కిన అన్ని రాష్ట్రములనుండియు ప్రతినిధులు వచ్చిరి. ఆలిఖురునుండి విద్యార్థులుకూడ వచ్చిరి. ఈతీర్మాన మునుగూర్చి వక్తలుపన్యసించినపుడు సభలోనుండేక మధికముగా నుండిన.

ఆసభావర్గ న్యూజేము, డెయిలీగజెటు, సిఫ్తాబ్జువ్యవధిక లలో ప్రకటింపబడెను. పులేమాలఫూట్రాలను నేనుచూచితిని. వాని గళలును కొద్దులో దాఖలుచేసితిని అని సాక్షి చెప్పెను అతని కొక నకలు లియ్యవలెనని విచారణకర్తను మహమ్మదాలీగా రడిగిరి. మరల సాక్షియింటులచెప్పెను ఆగస్టు 21 వ తేదీని యీ పట్టావా నాకు లభించినది. అంతకుపూర్వము పురియేక ఫటా వా దొరకెనది. దానిని కూడ కొద్దులో దాఖలుచేసితిని (5 వ దాఖలి)మార్చి నెలలో రెండు నకలులమూలమే నాకు లభించెను. 2-5-ముద్దాయి సంతకములుమూలమే వానివెనన్నది. సబు యినస్పెక్టరు అబ్దుల్లాగార్లు ఆఫటావాలనువాకిచ్చెను, అని సాక్షి చెప్పగా సాక్షి నేనైన ప్రసించెదరా అని మేజిస్ట్రేటు ముద్దాయిల నడిగెను.

రెండవసారి హాలా డిస్ట్రిక్టులకు మహమ్మదు బజ్జు గారు ఆరణశిర్కావమును మహమ్మదాలీగారు సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి. దానిని హుస్సేను అహమదుగారు రుపపాదించిరి. దానిని గులాం ముజియునికు (8) గారు సింధీభాషలో తర్జుమా చేసి ముచ్చటించిరి. పిమ్మట నినురు అహమదుగారును శంకరాచార్యులనువారు నువన్యసించిరి. సభలో 8000 మంది వుండిరి. వారిలోచాలమందిమహమ్మదీయులుపులేమాలమోవీలు కూడ నుండిరి. అని యీసాక్షి చెప్పి మొదటిసారి చెప్పినవిషయ ములనన్నిటిని మరల చెప్పెను.

పిమ్మటజమాదారు, హామకనిస్టేటు, సాక్ష్యమిచ్చిరి. సి. ఐ. డి. మోడకనిస్టేటు మహమ్మదుపుస్సానుగనీగారు సాక్ష్యమిచ్చెను. ఆలీసోదరులను కిచలూగారును కన్యాపాఠశాలలో బసచేసిరి. ఉదయము 8-30 కు పాఠశాలనుండి షేకతాలీగారిక బండిలో నుతక్కిన వారిద్దరును మరియొకబండిలోను వెళ్లిరి. మరల మహమ్మదాలీగారిక బండిలోను తక్కినవారిద్దరు నొకబండిలోను వచ్చిరి. 6-వ ముద్దాయిని పరి వెక్కుచుండిని నేను చూచితిని. పగలు 11 గంటలవరకు సభ జరిగినది. వారు 11-15—11-30 మధ్యవెళ్లిరి. విషయ నిర్ధారక సభలో షేకతాలీగారి ధ్వని వివలడెను. గాని ఆయన ఏమిచెప్పినో మాత్రము స్పష్టముగా వివలడలేదు. వారు మరల రాత్రి 1-15 కు పాఠశాల నుండి వెళ్లుచుండగా చూచితిని. నేను సాయంకాలము 6 గంటలకు మరలి కావలికి పోతిని. రాత్రి 12 వ రకు నుండిని. మధ్యాహ్నము 1-30 కు వారు ముగ్గురును మరి కొందరును పాఠశాలనుండి వెళ్లిరి అని సాక్షి చెప్పెను. సాక్షి ఒకసారి అందరును కలిసి వెళ్లినయు ఒకసారి కొందరు ముందువెళ్లినయుచెప్పెను. మీరు సరిగా వ్రాసితిరా అని విచారణకర్తను మహమ్మదాలీగారిడి గిరి. వారు ముగ్గురును వెళ్లిన పిమ్మట మరికొందరువెళ్లిరి. అతడు కన్యాశాలకువచ్చుట నేను చూడలేదని సాక్షి చెప్పెను. సాక్షిని ముద్దాయిలు ప్రశ్నింపలేదు.

అబ్దుల్లాగార్లు జాదరుఖాను అను సింఘ సి. ఐ. డి సబు యినస్పెక్టరు (వయసు 38) సాక్ష్యమిచ్చెను. కన్యాపాఠ శాలలో 9 వ తేదీని విషయనిర్ధారకసభ జరిగినది. నేను ఫటావా ను చూచితిని. షేకతాలీగారిమాటలు వివలడెను. ఫటావానకలు ఆగస్టులో దొరకెనది. దాని జనులసాగోరిచ్చితిని. అదియే యిది. కరాచీలో ఒక పఠాను నాకు దీనినిచ్చెను. దానిని చదువుచుని నాకా పఠాను యిచ్చెను. చదివి డిస్ట్రక్టు నూపరెంటు కిచ్చితిని అని యీసాక్షి చెప్పెను. సి. ఐ. డి. పోలీసు యినస్పెక్టరు లకు హుస్సేను సయ్యదుగారు సాక్ష్యమిచ్చెను. 8 వ తేదీని పురుదు భాషలో వ్రాసికొంటేనని యీ సాక్షి చెప్పెను నేను వ్రాసిగది సరియే అని యీ సాక్షి చెప్పెను.

పఠాను సబు యినస్పెక్టరు ఖాను బహదరుఖాను(వయసు 35) సాక్ష్యమిచ్చెను. తాను ఉరుదులో ప్రాస్యలిపి వ్రాసితిని. నేను సరిగానే వ్రాసితిని అని సాక్షి తనప్రాస్యలిపిపుస్తకమును దాఖలుచేసెను. ఆప్రాస్యలేఖన ప్రతుల నియ్యవలెనని మహమ్మదాలీ గారిడిగిరి 2,10 నిమిషములకు ఫలహారమును లేచి మరల 8 గంటలకు మేజిస్ట్రేటు నివారణప్రారంభించెను.

డెయిలీగజెటు ప్రకటనహయసంపాదకుడు బరహుగూడ 8 వ తేదీ సభావర్గంల పత్రికను దాఖలుచేసెను. 7 వ తీర్మాన మునుగూర్చి పత్రికవిభాగం వ్రాసిన ప్రాస్యలిపినిగూడ దాఖలు చేసెను.

కరాచీ పోలీసుయినస్పెక్టరు కరంచందు రామలాలు గారు సాక్ష్యమిచ్చెను. 19 వ తేదీని నేను నామరా ఫోజుకు వెళ్లితిని. అచట కిచలూషేకతాలీగార్లుపన్యసిం చిరని సాక్షి చెప్పెను. ఈరోజు కిక సాక్షులు లేరని ప్రభుత్వన్యాయవాది చెప్పెను.

మమ్మ పీరుకుని జయిలులో ఒక గదిలోనే యుంచినవో మేమూలించి స్టేటుమెంటు వ్రాసెదము. ఇస్లా ము ధర్మశాస్త్రపండితులలో కరాచిలోనున్న అబ్దులు బారిగారి నియతర పులేమాలను మేముచూడవలెను అని మహమ్మదాలీ గారు చెప్పిరి. జయిలు నూపర్నెంటు యిప్తము మీరు రోజు కు రెండు గంటలు కలసి యుండుచు న్నానని వింటేనని విచారణకర్త చెప్పెను. రెండుగంటలు చాలదని మహమ్మదాలీగారు రిరి. మీరు నూపర్నెంటుకు యువోగుల ద్వారాతెలుపుదని విచారణకర్త చెప్పెను. మేము విచారణకర్త ద్వారానే తెలుపుట న్యాయమని మహమ్మదాలీగారు రిరి. కాదని విచారణకర్త అనెను.

మహమ్మ పట్టుకొనినపుడు తీసికొన్న కాగితము లనన్ని యన్వగోరెదను.

విచారణ వానిలో 6 కోర్టులో నున్నది. 11 స్థితి భవం తిమి.

విచారణ జరిగినపు డేవిధమున అల్లరియు జరుగలేదు. మరి నూడురోజులు విచారణ జరుగునట్లున్నది. విచారణసమయము న మీపేరులు చెప్పడని విచారణకర్త అడుగగా ఏడుగురును చెప్పలేదు. విచారణ జరిగినభితిదేనా హాలుమొద్ద పోలీసులును సాయుధులగు వైనికులును కావలియుండిరి. భిలాభతు నాయకులగు ఆలీసోదరులబంధువులను సబుపురు కరాచీకి వచ్చిరి.

మహమ్మదానిగారి సంచారము.
అనంతపురవాసుల అమిలోత్సాహము.

మహమ్మదాని సంచారక్రమములో సనంతపురము చేరక పోవుట మిక్కిలి ఆశాభంగకరముగ నున్నను పురవాసులు నిరుత్సాహము చెందలేదు. 28 తేదీని మహమ్మదాని తాడిపత్రికి వచ్చినపుడు సమక్షమున వారిని ప్రార్థించి బర్కానినుండికాని కర్నూలునుండి కాని మరలివచ్చునపు డనంతపురమును దర్శించు నట్లు చెయుటకు దృఢనిశ్చయమై యున్నారు. ఈనకల రాజకీయములలో నేలాటిజోక్యము కలిగించుకొనట్టివా రనేకు లిపుడు అమిలోత్సాహముతో చందాలను ప్రోగుచేయుచున్నారు. మునిసిపాలిటీపక్షమున మహమ్మదానికు స్వాగత మిప్పించుటకు కాంసిల్లను ప్రస్తావించగా, అధికసంఖ్యాకు లంగీకరించెయ్యు న్నారు. కాని, వచ్చెదరను నమ్మకము లేకముందే తీర్మానము గావించుట సమంజసముగ నుండ దనుచున్నారు. కాంసిల్లలో, గూడ ననేకు లమిలోత్సాహము చూపుచు చందాలు ప్రోగు చేయుటకు తోడ్పడుచున్నారు. మహమ్మదాని దర్శించుటకు రైలుయారునునాక బండ్లమీదుగను కాలినడకను వేలకొలదిమనులు మంగళవాద్యములతో స్వచ్ఛంద సేనకడరముతో తాడిపత్రికి వయనగుటకు ప్రయత్నములు లోందగగ చేయుచున్నారు. తాడిపత్రిలో సమక్షమున ప్రార్థించినపుడు మహమ్మదాని అనంతపురవాసుల ప్రార్థన వృద్ధచేయడను నమ్మకము మాత్ర మున్నది. కాని అందుచే దైవసంకల్ప మెట్లున్నదో దురూహ్యము. —ల. శేరనాధ్యకవి, అనంతపురం.

బెజవాడ రామమోహన ఆయుర్వేద ధర్మ వైద్యశాల.

వై శేర్కొనిన ధర్మవైద్యశాలను యిప్పటికి సుమారు ఆరుసంవత్సరములనాడు బెజవాడ కాపురపులు శ్రీయుత్త, శంకర్ వెంకట్రామయ్యగారు శ్రీ గంపలగూడెం తుమార రాజాగారి సహాయముచే స్థాపించి యింత దనుక దానిని కొనయూపిరితో నిలుపుకొని వచ్చుచుండిరి. ఇట్టిస్థితిలో నదరు వైద్యశాలకు స్వంత భవననిర్మాణము అవసరముగా కాన్పించినందున యిందున గురించి మాపురపాలకాధ్యక్షులగు ము. గా. రా. దినమో వెంకటహనుమంతరావు పంతులుగారితో చుననిచేయగా వైద్యశాలకు ఒక కమిటీ ఏర్పాటు అయి రిజిస్టరీ ఆయినవో స్థలమును యిప్పించుటకు ప్రయత్నింతు మని, వారివాగ్దానమయినవెంట నే రిజిస్టరు చేయబడినది. స్థలము రామమోహన ధర్మపుస్తక భాండగాగమున కెదురుగా నొసంగితి. ఆస్థలయందు ప్రస్తుతం పూరిపాకలో వైద్యశాల జరుగుచున్నది.

ఈ వైద్యశాలకుభవన నిర్మాణమునకు బెజవాడవ్యా యవాదులలో ప్రముఖులగు బొడ్డపాటి వెంకటప్పయ్య పంతులు గారు వేయూపాయలు విరాళ మొసంగియుండిరి. ఇంకొక డరు ఉదారపురుషులు విరివిగా విరాళములొసంగ నున్నారు. రాగల విజయదశమినాడు భవననిర్మాణమునకు శంఖస్థాపన జరిగించుటకు శంకర వెంకట్రామయ్య పంతులుగారు విశేషశ్రవ చేయుచున్నారు. పునప్రముఖులందరు యిందునగురించి తగినంత శ్రద్ధ తీసికొని విజయవాడయందు ఆయుర్వేద ధర్మవైద్యశాల లేని లోపమును దీర్చుచురగాక;

ఈవైద్యశాల కృష్ణాపుష్కరములలో 1500 మంది వైద్యసహాయముచేసి పేరుగడించినది. —అభిమాని.

బెజవాడలో ప్రజాసౌకర్యాధ్యయ యమ్. యన్ యమ్. రయిల్వేకంపెనీవారిచే రెండు బుక్కింగు ఆఫీసుల (టిక్కెట్లు యిచ్చు స్థలములు) పట్టణములో వెట్టియున్నారు మొదటిది పట్టణములో విన్నకోట నరసింహంగారి నేడలోని రెండవది గవ్వరుచేతి అరండకోస్తలేండ్లను నున్నది. ఇందుక చ్చుకొన్న టిక్కెట్లు మరునరోజుకు చెల్లును. అని యొకరి వ్రాయుచున్నారు.

విలేఖరులకుమాచన
ప్రార్థనాలిక. డి. రా. య. కృ. యస్. ఎన్. రా. న. వెం. రా. పీ. శం. కు. మో. రా. మ. రా. ము ఆం. ప. స.ం. ము ఆం. ప. స.ం. ము ఆం. ప. స.ం.

విజ్ఞాన భారతి

ఇంకను ఆరు విధముల ప్రభుత్వపాఠశాలలలోనే ప్రతి
 పల్లెటూరును కలిపి డిగ్రీలను పఠయింపవలసి వేంటి నే
 నానాది కు సరిపడ మా నివాసి నివాసితు
 నము, పది
 పట్టణాధి 2/10 వది పంపనా చ్చు కిందు
 పాఠశాలలకు నీయవిధాలయముల అభివృద్ధిపరచును అన

పనుచున్న గ్రామనివాసులయి శ్రీమంతుల మందులపు పూ
వ్యంగారు 22 తేది ప్రజాపర్యావరణములయందు పాటాపర
కుడెడివాడు పర్యవేక్షకు యెప్పుడు చింతలునున్నాము.

అల్పాహారపు విందు

కట్టునుండి చీలి పంపన పజానవండ్లు వర్షారాలను విడుదల చేసి కంటికి నీరు కట్టించుచున్నది. సరకుల సమస్య గ్రామీణులకు రూ. 37 లు జరిమానా విధించి, అందులనుగాని రూ. 12/- లు తలకు స్వరాజ్యనిధికిని, మిగిలినదానిని వర్తక సంఘముపాటికిని జమిత్తుబడి నిచ్చేయింపుమని దరఖాస్తు చేసినది. సరకుల జరిమానా కట్టలేకపోవుచు తలకు స్వరాజ్యనిధిపంపు రూ. 12/- లను దండునారాయణ రాజుగారికి జమకట్టుచుంటిని మరియు శ్రీ మోక్షగంగారాజుగారి ముక్కుపై క్రింద జరిగిన జాతీయవిద్యాలయసభలో మానేపల్లె మార్కెటా రాయణగారు ఒకాశంకడను.

త్యక్తపడుదు. కొద్దిపేర్లుమాత్రమే గలవు.
నూటికి రూ 30 లు లాభము
The Kistna Sugar Works Ltd
ది కృష్ణామంగర్
వర్క్స్ (లిమిటెడ్)
 ముచిలీపట్టణము.
 (1918 సం॥ం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్ట్ ననుసరించి
 ఇతర కార్పొరేటు చేయబడినది.)
మూలధనము రూ 5,00,000
 షేరు 1-కి రూ 50 ల చొ॥ న 10,000 ల
 వాటాలుగా విభజింపబడినది.

సామ్యచెల్లించే పద్ధతులు
 వాటా 1-కి రూ 10 లు చొ॥ న దరఖాస్తుతోనున్న
 వాటా 1-కి రూ 15 లు చొ॥ న అట్లాటు మెంటు అయినపిదప
 యున్నా, తక్కినది రెండు వాయిదాలక్రింద వాయిదాకు
 వాటా 1-కి రూ 12-8-0 చొ॥ న యున్నా చెల్లించవలసి
 యున్నది.

ప్రాగ్నెస్
 ఫ్యాక్టరీ కట్టడములపని ప్రారంభమై జరుగుచున్నది.
 యంత్రములకు అర్థపు పంపబడియున్నవి. యంత్రములు దేశం
 బయట ఆ ప్రాంతములనుండి దిగుమతియగును. ఫ్యాక్టరీ
 (యంత్రాలయము) బండ్లలో కట్టబడుచున్నది. త్వరలోనే
 పూర్తిచేయబడును.

షగా-పూర్తి వివరములను గోరువారు
 ప్రాస్పెక్టస్ వగైరాల నిమిత్తము యీ దిగువ
 అడ్డస్సుకు వ్రాసిన బడయగలరు.
 అడ్రెస్:- నెం 11 రు తపాలాపెట్టె
 (8187) మచిలీపట్టణము.

న్యదేశ మాన్త నిర్మిత వస్తువులు.
 గట్టి వని! వెల సరసము!!

ప్రత్యేకమైన ఉత్కృష్ట రయారచేయబడు చున్న
 తిన్న, పెద్దనెలాల మదరచావులు, శేషాకర్తులు, బల్లెయి
 కర్తులు, వివర్ణ విశేషముగా వని రయారచేయబడు చున్న
 అన్ని నెలాల యిత్తడి కప్పుతాళములు, ఇనుప కప్పుతాళములు,
 ఇత్తడి యినుము కలిసిన కప్పుతాళములు, మంచి తాళములలో
 బంతో బస్తుచేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు
 మా కర్మాగారమున తయారగుచున్నది. (8081)

దరఖాస్తులు క విన ధరలు తెలుపబడును.
 కర్తవ్యులకు సరసమైన కమీషన్ నియమము.
 తండ్రి చిహ్నము: } బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.,
 "ఇండస్ట్రీసు" } కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు ctc
 పెద్దాపురం. } పెద్దాపురం. (గోదావరి జిల్లా)

మలయ చందనము.
గనేరియా అను సెగరోగమునకు కుశారము.
 పథ్యములేదు. వీడికానీలో పనిలేదు.
 ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మాడు
 విధముల సెగరోగమును మూడు పూ
 టలలో మాన్యును. శ్రీల కుసుమ
 వ్యాధులకు కూడ ఇది రాశోధము.
 డబ్బీ 1-కి వెల 2-4-0
 1 చండ్రి (మలయచందనమున కనుపానము) డబ్బీ 8-0-0

1251 ఋతుశోధక
 ఋతుకూల మున్నగు గర్భాశయ దోషములను బో
 గొట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. డబ్బీ 2-0-0
పీ యూ ష ము
 కాఫీ, టీ, కోకోలకు బదులు. మంచినీరువాసన.
 గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బీ 0-12-9
 గంధర్వపార్శ్వసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

ముఖ్య గవనింపు.
 1920 వ సం॥ం ఆంగ్ల వైద్య మొదటి
 తేది నుండి అన్నిధరలు మార్పుచేసినది.
**The Zandu Pharmace-
 utical Works Ltd.,**
 Elphinstone Road,
 BOMBAY.
 ఇక్కడ కేవలము వనుదరించి మిక్కిలి సమృ
 క్షముగాను, తక్కువ గుణము నిచ్చునట్లుగా
 ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయు
 చున్నాము.
 హిందూ దేశమునందు జరిగిన ఆయు
 ర్వేద వస్తు ప్రదర్శనము లన్నిటిలో జరిగిన
 పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నాడు.
 పై కవివ విలాసమునకు వ్యాసోపా
 ధరలవట్టి పంపబడును.
తాండూ వర్తమానము
వర్క్స్
 తాండూ ర్వేద యోగములకు శేషాకర్తు
 (8188) తాండూ ర్వేద 12-8-0

నమకము (1842)
బంగారు, వెండిరత్న
 ముల సగలును ఇతరవస్తువులు
 వావను యిచ్చిన వుచ్చుకొని
 సైకము ఇవ్వబడును
ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి
గురుసామిశెట్టి కంపెనీ
 25, వై నాబాబురోడ్, మదరాసు.
 నగలు వాణ్యముగాను పూచీతోడను సరియైన ధరలకు
 తయారుచేసి విక్రయించుటకు వుంచబడును. తయారుచ
 లేనివాటిని అతిక్రమముగా ఆర్డరుచేయు తయారుచేసి
 యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు
 చేసికొన్నవారి కులన మా నిమగ్నము తెలిసికొనవచ్చును.

ముఖ్య గవనింపు.
యోగ్యతావత్తములు. 2948
 (5) కాశీకట్టనునందును, దుర్గా మేడికల్ హోటలు
 మలేమాన్ ఉత్తర ఉపయోగించుచుంటిని. మంచి ఆకలిని
 కలిగించెను. నకలునునట్టి ప్రవర్తించుచును.
 శేషాల్, } రాధానమేధ
 14-5-21 } 35 జిల్ ఆఫ్ శేషాల్.

KARUNA OIL
THE IDEAL HAIR TONIC

 మిక్కిలి వున్నదేశమగు యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చురుకైన గుణములు
 కనుమోద్యము వదలుటకును వ్యాధికి హెచ్చుటకును కలకంఠములకు పుష్కల
 ముగ వివిధవిధములనుచుటకును ప్రతిష్టించున ప్రతిభువును ముఖ్యముగా
కామినియా ఆయిలు (జిప్సమ్)
 కలకంఠములకు నూతన పొడియియును కలిగించి దానిని వాగుగా మెంచుటకు
 కలిగి ప్రతీ రోజునానెయించు కలకంఠము పోగొట్టును. శోషములకు పట్టు
 వంటి మెదడునము నిచ్చును. మెదడునకు గాలచల్లదనమును కలిగించును. పని మెండ్
 గులకులన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును దొడ్డి నూతన కాంతిని కలిగించును
 కామినియా ఆయిలు కలకంఠ లుట్టిలోను శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలకున పురుషు
 లకును, పుష్కలముండికి మనోహరముగా మెచ్చుచుండును.
 శేషాల్ వీధి నువనమొగింపించుచును.
 షా 2-కి డబ్బీ 1-0-0 వి. పి. చార్జీ 0-5-0 అనాము.
 ముదురుడబ్బీ 2-10-0 వి. పి. చార్జీ 0-12-0 అనాము
 వి. పి. ముదురుడబ్బీ కమీషను రు 0-2-0 ప్రత్యేకము.
 ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు శెరుకులు కంపెనీ.
 155 బామ్బాయ్ నగరము, బామ్బాయి.
 D-126 W-100.

ప్రకటన (3120)
 మా పద్ధ 36 హెచ్చు పనుల హెచ్చునీ ఆయుర్ ఇంజన్
 అమృతమునకు గలను. వలయువారు ఈ వివర విలాసమునకు
 వ్రాసినచేత యావత్తు విషయములు తెలుపబడును.
 తమను కావలసినవేసు అండ్ తమన శ్రీరాములు.
 ఏలూరు.

(8156) ప్రసిద్ధ (870)
ఆంగ్లేయాపధ యోగములు
 వివిధవ్యాధులకును ఇంను 200 ఔష
 వియోగములకు మించియున్నవి. అనుభవ
 వైద్యశాస్త్రజ్ఞుల యొక్క నిర్ణీతములై యు
 న్నువి. ప్రతి దేశీయవైద్యునియొద్దను ప్రతి
 ఆంగ్లవైద్యునామునందును నుండదగినది.
 ప్రతి 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. మూల
 ముగా రూ. 1-5-0.
 శేకు ప్రదర్శన, మచిలీపట్నం. (తే క)
 పొట్టు వాక్కు 610, మైలాపూరు, మద్రాసు.

భూతభవిష్యద్వర్తమానములు
 ఒక సంవత్సరమునకు వివరముగా వారకము
 వ్రాయుటకు రు. 2-8-0
 పాము వాయుకముగ జీవితచరిత్ర వివరము
 గా ముఖ్యాంశములలో వ్రాయుటకు రు. 8-8-0
 సంతానము, ఆయుర్దాయములకు ధన
 ఋణవిషయములు వివరము ఒక భావము
 వ్రాయుటకు రు. 2-8-0
 5 సంవత్సరములు వారకము వ్యావశభావములలో
 ను జ్యోతిర్వివేచిని యుగ గ్రంథముచిత్రము రు. 5-4-0
 విడిగ్రంథము రు. 1-8-0
 (పొట్టుకర్పణ యిందుతోకలిసి యున్నవి.)
 (864-8128) వి. పి. ఆర్. శర్మ, కాకినాడ.

Vani Press, Bezvada.
 (3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దూ,
 దేవనాగరి, అరవములో అచ్చు వ ను లు,
 కైంబరులు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎం(గ్రే)వింగు
 కిచ్చుముగ సరసమైన ధరలకు చేయబడును.
 కవర్లు, కార్డులు, కాగితములు చపుకగా
 తయారుచును. ఒకసారి వరీక్షించి చూడండి.
వాణీ ప్రెస్, బెజవాడ.

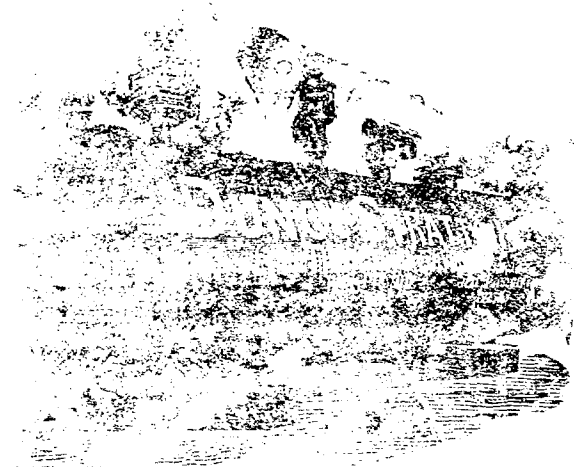
గంధర్వపార్శ్వసీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

DUNCAN STRATTON & Co.

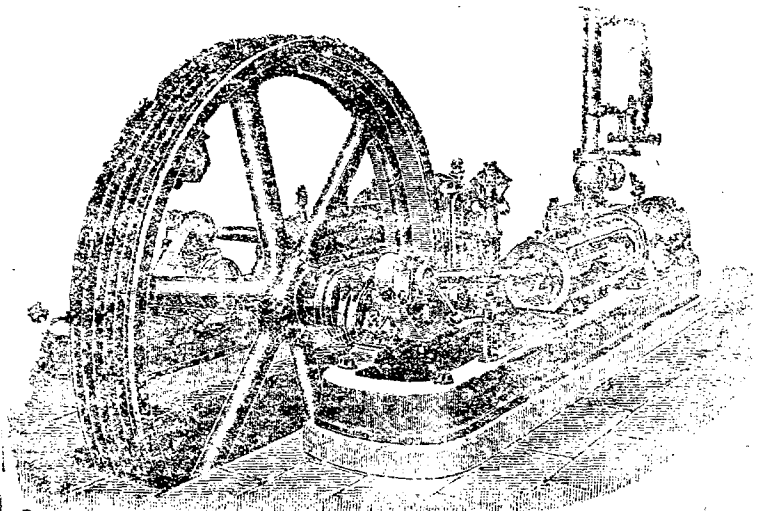
డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

(2412)

మిషన్లు, మెషిన్ల ఇంజనీర్లు, కి మెయిన్ ఏది, బొంబాయి.

పొడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
సండును — డయామీటరు
అ. 2. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు ఉండును.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు మొదలు
80 హానులు మొదలు
160 హానుల వరకు ఉండును.

గ్రామీణ స్టీల్ కార్పొరేషన్ బాయిలర్లు.

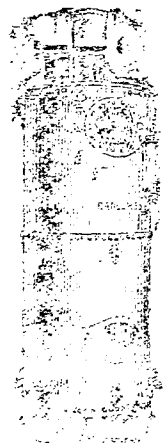

గ్రామీణ స్టీల్ లంకా స్టాల్ బాయిలర్లు.
పొడవు 28 అ. మొదలు 32 అ. వరకు ఉండును.

డయామీటరు 8 అ. 6 అం. వరకు ఉండును.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు మొదలు 100 హానులు మొదలు 250 హానుల వరకు ఉండును.

లోకో మోటివ్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు మొదలు 80 హానులు మొదలు
100 హానులు మొదలు 150 హానుల వరకు ఉండును.

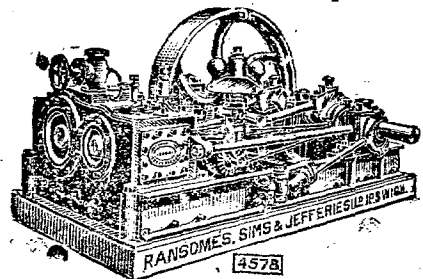

గ్రామీణ స్టీల్ బాయిలర్లు.
స్టీమ్ ఇంజిన్లు మొదలు 100 హానులు మొదలు 250 హానుల వరకు ఉండును.

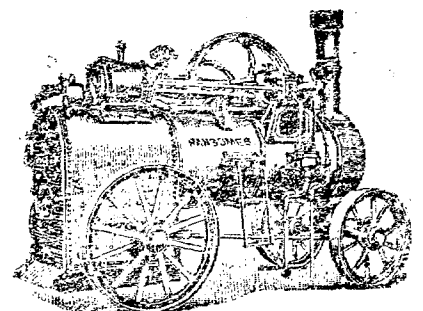
ఈ క్రింద తెలుపబడిన వాటిని
నష్టము చేయుదుము.
మాది జిప్సొంగు మెషిన్, వాటిసామానులు
మాది డ్రెస్సింగు మెషిన్
మాది స్పిన్నింగు మెషిన్
మాది వీవింగు మెషిన్
అన్నిరకముల స్టీము ఎంజిన్లు
అన్నిరకముల స్టీము బాయిలర్లు
కోల్డ్ షాఫ్ట్ మిల్లింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
అన్నిరకముల పంపింగు మెషిన్లు
శాగట్లు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరకన్ నూనె కరుడు ఆయిల్ ఎంజిన్
ఎలక్ట్రిక్ డ్రైటింగు (ప్లాస్టు) కొరముట్లు
లేతులు మర్చసాఫ్ట్ కొరముట్లు
స్టీలు సాప్టింగు, కట్టింగులు, వెడెట్లు
కాట్ బరన్ అండ్ కాస్టు విరన్ ఫుల్లియా.
కయిరా అన్నిరకముల సామానులు.

సైడ్ బైస్టెడ్ కాంపౌండు
'హిందూస్థాన్' ఎంజినులు.

(కాన్ కుసాఫ్ మొననుండి పోట్ తీయబడినది).
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజినులు కూడ గలవు.

స్టీమ్ కాంపౌండు ఎంజినులు.

పోర్టబల్ స్టీము ఎంజినులు.
సింగిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము మెషిన్ 120 హానులు గలవి.
కాంపౌండు — స్టాల్, లోక్ మెషిన్ సిలిండరు.
స్టీము మెషిన్ 150 హానులు గలవి.

వికరములకు, భారతకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కై నను లేక

మె. రాజ్ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టాల్ ఇంజిన్లు కంపెనీ ప్రాప్తిగల గారైన
మానేషి బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, శైత్యము, పడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెణుకులు, బిల్లులు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చిన్నది డబ్బీతో 5 చా. కల రూ. 0—10—0; డబ్బీ 1—5 రూ. 5—12—0. పోట్లుభిక్షులు వేలు.

అమృతాంజనం డి. పో. } 109, ఫెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

